
αναλυτικό βιογραφικό σημείωμα

Αθηνά Βιτοπούλου

Ιανουάριος 2014

Περιεχόμενα

Σύντομο βιογραφικό σημείωμα.....	2
---	----------

Αναλυτικό βιογραφικό σημείωμα.....	3
---	----------

1. Προσωπικά στοιχεία.....	3
2. Σπουδές	3
Ξένες γλώσσες	4
Γνώσεις Η/Υ.....	4
Συμμετοχή σε ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά προγράμματα	4
3. Υποτροφίες - Διακρίσεις	4
4. Επιμόρφωση.....	5
Παρακολούθηση συνεδρίων, σεμιναρίων, ημερίδων.....	5
5. Συμμετοχή σε επιστημονικά συνέδρια και εκδηλώσεις.....	6
5.1. Συμμετοχή σε επιστημονικά συνέδρια (με εισήγηση μετά από κρίση)	6
5.2. Συμμετοχή σε επιστημονικά συνέδρια (με εισήγηση χωρίς κρίση)	9
5.3. Συμμετοχή σε ημερίδες και σεμινάρια (μετά από πρόσκληση).....	9
5.4. Συμμετοχή σε ευρωπαϊκό σεμινάριο.....	9
6. Ερευνητική δραστηριότητα	10
7. Διδακτική εμπειρία.....	12
8. Επαγγελματική δραστηριότητα	19
9. Επιστημονικές εργασίες - Δημοσιεύσεις.....	20
9.1. Διατριβές.....	20
9.2. Άρθρα σε βιβλία, επιστημονικά περιοδικά και πρακτικά συνεδρίων (με κρίση ή πρόσκληση).....	20
9.3. Επιμέλεια βιβλίων και εντύπων	22
9.4. Διδακτικές σημειώσεις.....	23
9.5. Άλλες δημοσιεύσεις	23
10. Διοργάνωση συνεδρίων και εκθέσεων	24
11. Συμμετοχές και διακρίσεις σε διαγωνισμούς - εκθέσεις.....	24
12. Συμμετοχή σε επαγγελματικές και επιστημονικές οργανώσεις	25

Σύντομο βιογραφικό σημείωμα

Η **Αθηνά Βιτοπούλου** σπούδασε αρχιτεκτονική στο Α.Π.Θ. (1997) και θεωρία του αρχιτεκτονικού και αστικού σχεδιασμού στο Παρίσι (Ecoles d'Architecture και IFU, 1998). Εκπόνησε τη διδακτορική της διατριβή στην Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales στο Παρίσι (EHESS, 2010), στον τομέα της ιστορίας και των θεσμών της πολεοδομίας, με τίτλο «Ιδιοκτησιακές και αστικές μεταβολές για την παραγωγή του δημόσιου χώρου και των εγκαταστάσεων κοινωνικού εξοπλισμού στη νεοελληνική πόλη. Οι ιδιοκτησίες του Στρατού και του Πανεπιστημίου και ο σχηματισμός του αστικού χώρου της Θεσσαλονίκης από το 1912 έως σήμερα», για την οποία έλαβε το πρώτο βραβείο διδακτορικών διατριβών πολεοδομικού και γεωγραφικού περιεχομένου (Grand Prix de Thèse sur la Ville 2011).

Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εντάσσονται στις ακόλουθες θεματικές:

- ιστορική εξέλιξη και μετασχηματισμοί των ελληνικών και ευρωπαϊκών πόλεων
- εξέλιξη των θεωριών και προσεγγίσεων σχεδιασμού και ανάπτυξης του χώρου
- ζητήματα βιώσιμου αστικού και πολεοδομικού σχεδιασμού
- αστικές πολιτικές, πολιτικές γης, θεσμικό πλαίσιο του χωρικού σχεδιασμού
- μηχανισμοί και διαδικασίες σχεδιασμού και παραγωγής του αστικού χώρου, δράση εμπλεκόμενων μερών
- ζητήματα αστικής πολιτιστικής κληρονομιάς.

Έχει συμμετάσχει σε ευρωπαϊκά ερευνητικά προγράμματα, έχει παρουσιάσει τα αποτελέσματα της έρευνάς της σε συνέδρια στην Ελλάδα και στο εξωτερικό και έχει δημοσιεύσει επιστημονικές της εργασίες σε περιοδικά, πρακτικά συνεδρίων και συλλογικούς τόμους, ενώ έχει συνεπιμεληθεί την έκδοση *Η ελληνική πόλη και η πολεοδομία του μοντέρνου*, Αθήνα: Εκδ. Futura (υπό έκδοσης).

Έχει επίσης διδάξει:

- στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων του Πανεπιστημίου Κύπρου, ως Ειδικός Επιστήμονας, χειμερινό εξάμηνο ακ. έτους 2013-2014 (μάθημα: «Αρχιτεκτονική Σύνθεση V: Αστικός Σχεδιασμός»).
- στο Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης ΑΠΘ, ως εντεταλμένη λέκτορας (ΠΔ 407/80), ακ. έτη 2005-2013 (μαθήματα: «Αστική ανάλυση και Πολεοδομικός σχεδιασμός», «Συνθετικό εργαστήριο Πολεοδομίας: από τον Αστικό στον Πολεοδομικό Σχεδιασμό», «Ιστορική εξέλιξη και βασικές έννοιες Προγραμματισμού-Σχεδιασμού», «Ιστορία της πόλης και της πολεοδομίας», «Πόλη και Πολεοδομία», επίβλεψη ερευνητικών και διπλωματικών εργασιών)
- στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών ΑΠΘ, ως εντεταλμένη λέκτορας (ΠΔ 407/80), ακ. έτη 2005-2009 και 2012-2013 (μαθήματα: «Πολεοδομικός σχεδιασμός και φυσικό περιβάλλον: θεωρητικές προσεγγίσεις και εφαρμογές», «Αναβάθμιση αστικών παραδοσιακών περιοχών - Βιώσιμες πολεοδομικές παρεμβάσεις», «Ιστορία της πόλης και της πολεοδομίας», επίβλεψη ερευνητικών και διπλωματικών εργασιών)
- στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα ειδίκευσης «[ΠΣΠ] Περιβαλλοντικός Σχεδιασμός Πόλεων και Κτιρίων» του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (Ε.Α.Π.), ως μέλος Συνεργαζόμενου Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Σ.Ε.Π.), ακ. έτη 2011-2014 (επίβλεψη διπλωματικών εργασιών)
- στο πρόγραμμα φοίτησης Αμερικάνων φοιτητών στην Ελλάδα «Παιδεία», συνεργασία Σχολείου Νέας Ελληνικής Γλώσσας και Κέντρου Ελληνικών σπουδών «Παιδεία» - Πανεπιστήμιο του Κοννέκτικατ, Φεβρουάριος-Μάρτιος 2011 (κύκλος μαθημάτων στην αγγλική γλώσσα: "Greek Design and Architecture", ενότητα: "Evolution of Greek cities and planning from the end of Antiquity to nowadays")
- στο Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Αρχιτεκτονικής Τοπίου των Τμημάτων Αρχιτεκτόνων Μηχανικών και Γεωπονίας του ΑΠΘ (πρόσληψη με σύμβαση ανάθεσης έργου), ακ. έτος 2002-2003 (μάθημα: «Αστικός Σχεδιασμός»)
- στο Τμήμα Γεωπληροφορικής και Τοπογραφίας της Σχολής Τεχνολόγων Εφαρμογών του Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Σερρών (επιστημονικός συνεργάτης), ακ. έτος 2001-2002 (μάθημα: «Ιστορία και θεσμικό πλαίσιο πολεοδομίας»).

Αναλυτικό βιογραφικό σημείωμα

1. Προσωπικά στοιχεία

ονοματεπώνυμο: Αθηνά Βιτοπούλου
ιδιότητα: Δρ. αρχιτέκτων μηχανικός - πολεοδόμος
τόπος και ημερομηνία γέννησης: Θεσσαλονίκη, 27 Μαΐου 1973
διεύθυνση κατοικίας: Πιπτακού 4, 54645 Θεσσαλονίκη
τηλ.: +302310 823250, +30 6948603005
e-mail: athina.vitoroulou@gmail.com

2. Σπουδές

- **2013:** Μεταδιδακτορική έρευνα, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
Τίτλος ερευνητικής εργασίας: «Αστικός σχεδιασμός και δημόσιος χώρος στη Θεσσαλονίκη, από τη δεκαετία του 1980 μέχρι σήμερα: μορφές, λειτουργίες και διαδικασίες παραγωγής».
Επιβλέπων καθηγητής: Νίκος Καλογήρου.
- **2010:** Diplôme de doctorat en « Histoire et Civilisations » (= Διδακτορικό δίπλωμα «Ιστορία και Πολιτισμοί») της Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales, με βαθμό «Άριστα» (Très honorable avec félicitations à l'unanimité).
Τίτλος διατριβής: «Mutations foncières et urbaines pour la production des espaces et équipements publics dans la ville grecque moderne. Les propriétés de l'Armée et de l'Université et la formation de l'espace urbain de Thessalonique de 1912 jusqu'à nos jours » (= Ιδιοκτησιακές και αστικές μεταβολές για την παραγωγή του δημόσιου χώρου και των εγκαταστάσεων κοινωνικού εξοπλισμού στη νεοελληνική πόλη. Οι ιδιοκτησίες του Στρατού και του Πανεπιστημίου και ο σχηματισμός του αστικού χώρου της Θεσσαλονίκης από το 1912 έως σήμερα). Επιβλέπων καθηγητής: Yannis Tsiomis (βλ. Επιστημονικές εργασίες - Δημοσιεύσεις, 11.1.2). Η διατριβή βραβεύτηκε με το Grand Prix de Thèse sur la Ville 2011 (βλ. Υποτροφίες – Διακρίσεις)
- **1998:** μεταπτυχιακό δίπλωμα DEA «Projet Architectural et Urbain : théories et dispositifs» (= Αρχιτεκτονικός και Αστικός Σχεδιασμός - θεωρίες και μηχανισμοί) των Ecoles d'Architecture de Paris-Belleville, Paris-La Villette, Paris-Villemin, Versailles, Institut Français d'Urbanisme/Université Paris 8 (βαθμός διπλώματος: 15,17/20, mention BIEN).
Τίτλος ερευνητικής εργασίας (mémoire): «Terrains militaires: transformations et stratégies de gestion à Thessalonique après 1912» (= Στρατιωτικές εκτάσεις: αστικές μεταβολές και στρατηγικές διαχείρισης στη Θεσσαλονίκη μετά το 1912). Επιβλέποντες καθηγητές: Yannis Tsiomis, Pierre Pinon (βλ. Επιστημονικές εργασίες - Δημοσιεύσεις, 11.1.1).
- **1997:** Δίπλωμα Αρχιτέκτονα Μηχανικού, Τμήμα Αρχιτεκτόνων Πολυτεχνικής Σχολής Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (βαθμός διπλώματος: 8,94 «άριστα», 1^η από τους διπλωματούχους του Δεκεμβρίου 1997).
Διπλωματική εργασία: «Αναζητώντας την αστικότητα'. Επέμβαση στην περιοχή Τερψιθέας» (σε συνεργασία με τον Γ. Σωτηρίου). Επιβλέπουσα: Α. Καραδήμου-Γερόλυμπου (βλ. Άλλες δημοσιεύσεις).
- **1991:** Αποφοίτηση από το 8^ο Λύκειο Θεσσαλονίκης (βαθμός απολυτηρίου: 19^{9/10}).

Μητρική γλώσσα η Ελληνική.

Άριστη γνώση της Γαλλικής γλώσσας.

Certificat de Langue Française, 1993, Certificat Pratique de Langue Française, Université de Paris-Sorbonne, Paris IV (1^{er} Degré), 1995, DEA.

Άριστη γνώση της Αγγλικής γλώσσας.

First Certificate in English, University of Cambridge, 1988.

Κατανόηση Ιταλικής γλώσσας.

Γνώσεις Η/Υ

Χειρισμός λειτουργικών συστημάτων (Windows 98, Windows Me, Windows XP, Windows Vista), εφαρμογών γραφείου (Word, Excel, Power Point), γραφιστικών εφαρμογών (AutoCAD, Adobe Photoshop, CorelDraw) και εφαρμογών διαδικτύου (Internet, Outlook Express).

Συμμετοχή σε ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά προγράμματα

- **Φεβρουάριος-Ιούνιος 1997:** Εξαμηνιαίο πρόγραμμα ERASMUS (1997), στα πλαίσια επεξεργασίας της διπλωματικής μου εργασίας. Επίσκεψη πρόσφατα πραγματοποιημένων αρχιτεκτονικών και αστικών επεμβάσεων στο Παρίσι, Νανσύ, Λυών, Στρασβούργο, Γκρενόμπλ, Βερολίνο, Βαρκελώνη (υπεύθ. καθ.: Α. Καραδήμου-Γερόλυμπου).
- **1995-1996:** Συμμετοχή στο πρόγραμμα «Europe: Coast wise» (21 ευρωπαϊκές αρχιτεκτονικές σχολές) στα πλαίσια του μαθήματος «Αρχιτεκτονικός σχεδιασμός σε αστική περιοχή» (διδ. ομάδα: Σ. Λαδά, Λ. Παπαδόπουλος, Γ. Παπακώστας, Σ. Παπασωτηρίου, Σ. Τσιτιρίδου, Κ. Χατχημιχάλης). Αναγνώριση και καταγραφή του παράλιου τοπίου της Θράκης και ειδικότερα του αρχαιολογικού χώρου της Μαρώνειας (σε συνεργασία με τις Μ. Αναστασοπούλου και Κ. Καλιτιμπάνη) (βλ. Συμμετοχή σε εκθέσεις και διαγωνισμούς).
- **Μάιος 1994:** Εντατικό πρόγραμμα ERASMUS, διάρκειας τριών εβδομάδων, «Enseignement et pratique du projet urbain» (= Εκπαίδευση και πρακτική του αστικού σχεδιασμού), στο Technische Universiteit Delft - Faculteit der Bouwkunde, Ολλανδία (υπεύθ. καθ.: Α. Καραδήμου-Γερόλυμπου). Επανασχεδιασμός περιοχής στις παρυφές του ιστορικού κέντρου του Delft και ένταξη στο πολεοδομικό συγκρότημα (σε συνεργασία με τα υπόλοιπα μέλη της ελληνικής ομάδας). Στο πρόγραμμα συμμετείχαν ομάδες από έξι ευρωπαϊκές σχολές αρχιτεκτονικής (Νανσύ, Ντέλφτ, Φλωρεντία, Βαρκελώνη, Πόρτο, Θεσσαλονίκη).

3. Υποτροφίες - Διακρίσεις

- **2013:** Μεταδιδακτορική «Υποτροφία Αριστείας 2013», Επιτροπή Ερευνών Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.
- **Δεκέμβριος 2012:** Ερευνητική υποτροφία από το Ίδρυμα Παιδείας και Ευρωπαϊκού Πολιτισμού – Ίδρυτές Νίκος και Λύντια Τρίχα για το έτος 2013.
- **Ιούνιος 2011:** Grand Prix de Thèse sur la Ville 2011 (δικαίωμα συμμετοχής: διδακτορικές διατριβές που υποστηρίχθηκαν το 2010). Διοργάνωση: APERAU INTERNATIONALE (Association pour la promotion de l'enseignement et de la recherche en aménagement et urbanisme), CERTU (Centre d'études sur les réseaux, les transports, l'urbanisme et les constructions publiques), CFDU (Conseil français des urbanistes), PUCA-DGALN (Plan Urbanisme Construction, Architecture – Direction générale de l'aménagement, du logement et de la nature). Στόχος: η επιβράβευση των καλύτερων διδακτορικών διατριβών που υποστηρίχθηκαν στη Γαλλία ή το εξωτερικό και έχουν συγγραφεί στη γαλλική γλώσσα.

- **Φεβρουάριος 2004:** Υποτροφία για την ολοκλήρωση της διδακτορικής διατριβής από το Υπουργείο Πολιτισμού της Γαλλίας, μετά από επιλογή των υποψηφίων βάσει βιογραφικού σημειώματος και της εκθέσεως προόδου της διατριβής (κριτήρια επιλογής: η επιστημονική ποιότητα, το ενδιαφέρον του θέματος και οι προοπτικές αξιοποίησης της έρευνας).
- **Δεκέμβριος 2000 (απονομή Φεβρουάριος 2002):** Έπαινος από την Εταιρεία Ιστορίας της Πόλης και της Πολεοδομίας στον Πανελλήνιο Διαγωνισμό Δημοσιευμένου Επιστημονικού Άρθρου που διοργάνωσε για το έτος 2000. Συμμετοχή με το άρθρο «Αποθεματοποίηση γης και “ανακύκλωση” στρατιωτικών εκτάσεων. Όψεις του μεταπολεμικού εξαστισμού της ελληνικής πόλης και το παράδειγμα της Θεσσαλονίκης» (βλ. Συμμετοχή σε επιστημονικά συνέδρια και Επιστημονικές εργασίες - Δημοσιεύσεις).
- **Οκτώβριος 2000-Νοέμβριος 2001:** Παραχώρηση studio από την Ακαδημία Αρχιτεκτονικής (= Académie d'Architecture) στη Διεθνή Εστία Καλλιτεχνών (= Cité Internationale des Arts) μετά από επιλογή των υποψηφίων βάσει βιογραφικού σημειώματος και portfolio (διαθέσιμος αριθμός studio: 5).
- **Οκτώβριος 1999-Οκτώβριος 2002:** Υποτροφία για εκπόνηση διδακτορικού στο εξωτερικό βάσει γραπτών εξετάσεων από το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ) (τομέας: αρχιτεκτονική, ειδικότητα: αστικός σχεδιασμός, χορηγούμενος αριθμός υποτροφιών: 3).
- **Οκτώβριος 1998-Οκτώβριος 1999:** Υποτροφία ενός έτους χορηγούμενη βάσει βαθμολογικού κριτηρίου διπλώματος από το ίδρυμα Ι. Μιχελή (για μεταπτυχιακές σπουδές, χωρίς δυνατότητα ανανέωσης).
- **Μάιος 1998:** Υποτροφία από τη διοίκηση του προγράμματος DEA «Projet Architectural et Urbain - théories et dispositifs» (Bourse d'étude 3^e cycle).
- **Ιούνιος 1994:** Υποτροφία από το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ) - διάκριση κατά την ολοκλήρωση του δεύτερου έτους σπουδών.
- **Σεπτέμβριος 1992:** Απονομή βραβείου από το Δήμο Θεσσαλονίκης στους πρώτους αποφοίτους των λυκείων της πόλης για το έτος 1990-1991.
- **1991:** Υποτροφία από το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ) - διάκριση στις πανελλήνιες εξετάσεις για την σειρά εισαγωγής (4^η) στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων της Πολυτεχνικής Σχολής ΑΠΘ.

4. Επιμόρφωση

Παρακολούθηση συνεδρίων, σεμιναρίων, ημερίδων

- **1998-2001:** Συστηματική παρακολούθηση των ακόλουθων σεμιναρίων στην Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales (EHESS):
 - *La Ville des Sciences Sociales* του καθηγητή Christian Topalon [μελέτη και ανάλυση της έννοιας της 'συνοικίας' ('le quartier des sciences sociales'), μέσα από την παρουσίαση ερευνών διαφορετικών επιστημονικών και θεωρητικών προσεγγίσεων (κοινωνιολογικών, ιστορικών, ανθρωπολογικών, λογοτεχνικών)].
 - *Espace et Sciences Sociales : pratique de la recherche* των Christian Topalon και Caroline Varlet (επίλυση μεθοδολογικών προβλημάτων της έρευνας, μέσα από την παρουσίαση, συζήτηση και κριτική διδακτορικών διατριβών σε φάση επεξεργασίας).
- **1998-2001:** Συμμετοχή στις δραστηριότητες του ερευνητικού εργαστηρίου ACS XIXe-XXe siècles (*Laboratoire Architecture, Culture, Société, XIXe-XXe siècles - Ecole d'Architecture Paris-Malaquais*), στο οποίο και ανήκα μετά την εγγραφή μου για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής υπό την επίβλεψη του καθηγητή Γιάννη Τσιώμη (συζητήσεις για την εξέλιξη των ερευνητικών προγραμμάτων του εργαστηρίου, παρουσίαση και κριτική διδακτορικών διατριβών σε φάση επεξεργασίας κλπ.)
- **1997-2001:** Κατά τη διάρκεια παραμονής μου στο Παρίσι παρακολούθησα πληθώρα διαλέξεων - ημερίδων - συνεδρίων που σχετίζονταν με τη θεωρητική προσέγγιση, τον σχεδιασμό και τη διαχείριση του αστικού χώρου.
Ενδεικτικά αναφέρω τα εξής:

- Κύκλος διαλέξεων «Territoires». **Aménagements-Déménagements** έτους 1997 στο Pavillon de l’Arsenal (Antoine Grumbach, «L’inachèvement perpétuel», 1.12.1997’ Jean-Louis Cohen, «Formes urbaines et temporalités», 16.12.1997).
- Ημερίδα **Banlieues** του Institut Français d’Urbanisme (IFU)/Université Paris 8 (école doctorale «Urbanisme et Architecture»), Institut de Géographie, 10.6.1998.
- Κύκλος διαλέξεων της Société Française des Architectes, **Trente ans de théorie de l’architecture (1965-1996). Quelques classiques récents**, 30.5-30.6.1999 (διαλέξεις αρχιτεκτόνων και ιστορικών της αρχιτεκτονικής για τα κείμενα των σημαντικότερων θεωρητικών και ιστορικών της αρχιτεκτονικής όπως του Robert Venturi, του Aldo Rossi, του Charles Jencks, του Henri Lefebvre, του Manfredo Tafuri, του Colin Rowe, της Françoise Choay, του Kenneth Frampton, του Rem Koolhaas κ.αλ.).
- Ημερίδα της Ecole doctorale «Urbanisme et Architecture», **Architecture et politique urbaine en Russie au XXe siècle**, Ecole d’Architecture de Paris-Belleville, 10.6.1999.
- **Anymore**, 9^η ετήσια συνάντηση της σειράς συνεδρίων που ξεκίνησε με πρωτοβουλία του Peter Eisenman και της ομάδας Any αμερικανών, ευρωπαϊών και ασιατών αρχιτεκτόνων, υπό την αιγίδα της Cité de l’architecture et du patrimoine και του Institut Français d’Architecture, Cinémathèque française/Palais de Chaillot, 23-25.6.1999.
- Διεθνές Συνέδριο **L’architecture entre projet et destin - intention, expérience, utopie** του εκδοτικού οίκου Editions de la Passion, Ecole nationale supérieure des beaux-arts de Paris, 19-20.11.1999.
- **Atelier Projet urbain n° 21: «Chantier Rome»** του Ministère de l’Équipement, des Transports et du Logement - Direction générale de l’urbanisme, de l’habitat et de la construction, Grand auditorium de la Bibliothèque nationale de France, 21.3.2000.
- 2^{ème} rencontre **Projet Urbain et Archéologie II. Le site archéologique et la ville: transgresser les limites**, στα πλαίσια του προγράμματος «Projet urbain-projet citoyen» του Institut Français d’Architecture / Cité de l’architecture et du patrimoine, Cinémathèque française / Palais de Chaillot, 27-28.3.2000.
- **Atelier Projet urbain n° 22: «L’IBA Emscher park, un anti modèle»** του Ministère de l’Équipement, des Transports et du Logement - Direction générale de l’urbanisme, de l’habitat et de la construction, Grande Arche de La Défense, 30.5.2000.
- Ημερίδα **Le quartier (2)** της Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales (EHESS) / Programme de recherches interdisciplinaires «Etudes urbaines», 13.12.2000.
- Σεμινάριο **Villes et mondialisation: mobilisation productive des territoires** των Laboratoire Théorie des Mutations Urbaines (LTMU)/CNRS - Université de Paris 8 και LABTEC/CNPQ - Université Fédérale de Rio de Janeiro, DATAR, 15.3.2001.
- Ημερίδα **Les professionnels de l’urbain** της Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales (EHESS) / Filière « Territoires Espaces Sociétés », 10.5.2001.
- **20-22 Δεκεμβρίου 1998:** Χρηματοδοτούμενη παρακολούθηση συνεδρίου στη Βηρυτό με θέμα: «Imported versus exported urbanism?» (εισαγωγή-διάδοση πολεοδομικών μοντέλων, αποικιακή πολεοδομία, επιρροές, αλληλεπιδράσεις, σχέσεις ‘κέντρου-περιφέρειας’). Φορείς οργάνωσης: American University of Beirut-Center for Behavioral Research, CERMOC και URBAMA.
- **Μάρτιος-Ιούνιος 1998:** Πρακτική εξάσκηση (stage), στα πλαίσια του προγράμματος σπουδών του DEA, στα Αρχεία Μοντέρνας Αρχιτεκτονικής του Γαλλικού Ινστιτούτου Αρχιτεκτονικής στο Παρίσι (Archives d’Architecture Moderne de l’Institut Français d’Architecture - IFA). Αντικείμενο: έρευνα, μελέτη, αξιολόγηση, οργάνωση και ταξινόμηση του αρχείου του αρχιτέκτονα Γ. Κανδύλη.

5. Συμμετοχή σε επιστημονικά συνέδρια και εκδηλώσεις

5.1. Συμμετοχή σε επιστημονικά συνέδρια (με εισήγηση μετά από κρίση)

1. Συνέδριο **Μεταβολές + Ανα-σημασιοδοτήσεις του χώρου στην Ελλάδα της κρίσης**. Βόλος 1-3 Νοεμβρίου 2013.
Οργάνωση: Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

- Εισήγηση με τίτλο: «Από την αξιοποίηση στην εμπορευματοποίηση της δημόσιας περιουσίας με αφορμή την κρίση».
2. **First Conference of the Black Sea Project «The Economic and Social Development of the Port-Cities of the Northern Black Sea Coast, Late 18th - Beginning of the 20th century»** (Thales programme - Ionian University: The Black Sea and its port-cities, 18th-20th c. Development, convergence and linkages with the global economy). Οδησός, 22-27 Σεπτεμβρίου 2013.
Οργάνωση: Ionian University and Hellenic Research Foundation *in collaboration with* Hellenic Foundation for Culture - Odessa Branch and State Archives of Odessa Region.
Εισήγηση με τίτλο: «The making of a new town. Rise and decline of Odessa, 18th-20th c. (1794-1917)» (σε συνεργασία με την ομότιμη καθηγήτρια ΑΠΘ Α. Καραδήμου-Γερόλυμπου).
Δημοσίευση: Σε ειδικό τόμο για την εξέλιξη της αρχιτεκτονικής και της πολεοδομίας των πόλεων-λιμανιών της Μαύρης θάλασσας (υπό έκδοση).
 3. **3^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης.** Βόλος 27-30 Σεπτεμβρίου 2012.
Οργάνωση: Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.
Εισήγηση με τίτλο: « Από το εικονικό στο εφικτό: πράξεις αστικού σχεδιασμού για την καθημερινή ζωή» (σε συνεργασία με την επ. καθηγήτρια ΑΠΘ Ε. Αθανασίου, την καθηγήτρια ΑΠΘ Α. Καραδήμου-Γερόλυμπου, τον επ. καθηγητή ΑΠΘ Α. Παπαγιαννάκη και τη λέκτορα ΑΠΘ Χ. Χριστοδούλου).
Δημοσίευση: Στα πρακτικά του συνεδρίου, βλ. 9.2.16.
 4. **3^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης.** Βόλος 27-30 Σεπτεμβρίου 2012.
Οργάνωση: Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.
Εισήγηση με τίτλο: «Το ζήτημα της γης και ο δημόσιος χώρος σε μετάβαση: τομές στην εξέλιξη του αστικού χώρου μετά από περιόδους μεγάλων πολιτικο-οικονομικών κρίσεων. Παραδείγματα από το Μεξικό και τα Βαλκάνια» (σε συνεργασία με τη λέκτορα Πανεπιστημίου Αιγαίου Κ. Πετροπούλου).
 5. **1^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Marketing & Branding Τόπου. Στρατηγική Προβολή και Ταυτότητα.** Βόλος, 30 Μαρτίου – 1 Απριλίου 2012.
Οργάνωση: Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, πρωτοβουλία “Imagine the City”.
Εισήγηση με τίτλο: «Αστική αναγέννηση και marketing τόπου: Αναζητώντας την εξωστρεφή ταυτότητα της Θεσσαλονίκης μέσα από ένα σχέδιο αστικής αναγέννησης στην περιοχή της δυτικής εισόδου» (σε συνεργασία με την αν. καθηγήτρια ΑΠΘ υπό τοποθέτηση Α. Γιαννακού και τους μηχανικούς χωροταξίας και ανάπτυξης Δ.-Β. Αγγελοπούλου και Α. Μπαρτζώκα-Τσιόμπρα).
Δημοσίευση: Σε συλλογικό τόμο επιλεγμένων εργασιών, βλ. 9.2.15.
 6. **5^η Επιστημονική Συνάντηση του ελληνικού DOCOMOMO,** Θεσσαλονίκη, 3-4 Ιουνίου 2010.
Οργάνωση: Ελληνική Ομάδα DOCOMOMO, Τμήμα Αρχιτεκτόνων Πολυτεχνικής Σχολής ΑΠΘ – Τομέας Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης.
Μέλος της Οργανωτικής Επιτροπής και εισήγηση με τίτλο: «Μοντέρνο κίνημα, ιδιοκτησία γης και αστικός ιστός: δυνατότητες επεμβάσεων αστικής ανάπτυξης στο κέντρο της Θεσσαλονίκης» (σε συνεργασία με τον καθηγητή ΑΠΘ Α. Αναστασιάδη).
Δημοσίευση: Στα πρακτικά του συνεδρίου (υπό έκδοση), βλ. 9.2.14 και 9.3.1.
 7. **2ο Πανελλήνιο Συνέδριο Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης.** Βόλος, 24-27 Σεπτεμβρίου 2009.
Οργάνωση: Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.
Εισήγηση με τίτλο: «Στρατηγικές επανάχρησης στρατιωτικών εκτάσεων: βιώσιμες πολεοδομικές προσεγγίσεις σχεδιασμού και υλοποίησης. Η περίπτωση της Γερμανίας» (σε συνεργασία με την μηχανικό χωροταξίας και ανάπτυξης Μ. Καρακώστα).

- Δημοσίευση: Στα πρακτικά του συνεδρίου, βλ. 9.2.13
8. **5^η Πανελλήνια Επιστημονική συνάντηση του TICCIH. Το τέλος των γιγάντων. Βιομηχανική κληρονομιά και μετασχηματισμοί των πόλεων.** Βόλος, 22-25 Νοεμβρίου 2007.
Οργάνωση: Διεθνής Επιτροπή για τη διατήρηση της Βιομηχανικής Κληρονομιάς TICCIH – ελληνικό τμήμα, Δήμος Βόλου, ΤΕΕ – Περιφερειακό Τμήμα Ν. Μαγνησίας, Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών ΠΘ, Τμήμα Ιστορίας Αρχαιολογίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας ΠΘ, Δημοτικό κέντρο Ιστορίας και Τεκμηρίωσης Βόλου, Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς.
Εισήγηση με τίτλο: «Ανάκτηση των χώρων της αποβιομηχάνισης: Πολεοδομικές προσεγγίσεις και ζητήματα υλοποίησης» (σε συνεργασία με την καθηγήτρια ΑΠΘ Α. Καραδήμου-Γερόλυμπου).
Δημοσίευση: Στα πρακτικά του συνεδρίου (υπό έκδοση), βλ. 9.2.11.
9. **8th International Conference on Urban History «Urban Europe in Comparative Perspective».** Στοκχόλμη, 30 Αυγούστου-2 Σεπτεμβρίου 2006.
Οργάνωση: European Association of Urban Historians.
Εισήγηση με τίτλο: « L'espace public dans la formation de la ville grecque moderne : rayonnement et décadence de la place du XIXe au XXe siècle » (σε συνεργασία με την καθηγήτρια ΑΠΘ Α. Καραδήμου-Γερόλυμπου), στη συνεδρία με θέμα: *Espaces libres et lieux publics (XVIIIe-XXe siècles)*.
Δημοσίευση: Στα πρακτικά του συνεδρίου σε ηλεκτρονική μορφή/CD-rom, βλ. 9.2.8. Βλ. επίσης 9.2.10.
10. Συνέδριο **Μετασχηματισμοί της ελληνικής πόλης. Σοσιαλιστική θεωρία, προοπτικές και καθημερινή πράξη.** Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών ΕΜΠ, Αθήνα, 9-11 Μαΐου 2003.
Οργάνωση: Νέο Κίνημα Αρχιτεκτόνων, στα πλαίσια του κύκλου συναντήσεων «Αρχιτεκτονική, Πολεοδομία και Επιστημονικός Σοσιαλισμός».
Εισήγηση με τίτλο: «Ιδιοκτησιακές μεταβολές και παραγωγή του δημόσιου χώρου στη νεοελληνική πόλη».
Δημοσίευση: Στα πρακτικά του συνεδρίου σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή/CD-rom, βλ. 9.2.3.
11. Συνέδριο **Ελευθέριος Βενιζέλος και ελληνική πόλη. Πολεοδομικές πολιτικές και κοινωνικοπολιτικές ανακατατάξεις.** Χανιά, 24-27 Οκτωβρίου 2002.
Φορείς οργάνωσης: Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος» και Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών ΕΜΠ.
Εισήγηση με τίτλο: «Πολεοδομική οργάνωση κατά ζώνες. Απόπειρες συνολικής αναδιάρθρωσης της νεοελληνικής πόλης κατά τον μεσοπόλεμο» (σε συνεργασία με την καθηγήτρια Α. Καραδήμου-Γερόλυμπου). Αναφορά στην ανακοίνωση αυτή γίνεται στην εφημερίδα «Χανιώτικα Νέα της Δευτέρας», Δευτέρα 28 Οκτωβρίου 2002, σελ. 5.
Δημοσίευση: Στα πρακτικά του συνεδρίου, βλ. 9.2.4.
12. **6th International Conference on Urban History «Power, Knowledge and Society in the City».** Εδιμβούργο, 4-7 Σεπτεμβρίου 2002.
Οργάνωση: European Association of Urban Historians.
Εισήγηση με τίτλο: «Visionaries versus politicians: rejecting the resource of knowledge in building the Greek post-war cities» (σε συνεργασία με την αναπλ. καθηγήτρια ΑΠΘ Κ. Καυκούλα), στη συνεδρία με θέμα: *The value of practice and knowledge in building the Second Post-war city*.
Δημοσίευση: Τα πλήρη κείμενα των εισηγήσεων της συνεδρίας διανεμήθηκαν στους συνέδρους που τα είχαν δηλώσει κατά την εγγραφή, αλλά δεν δημοσιεύθηκαν πρακτικά. Η εισήγηση συμπεριλήφθηκε σε βιβλίο που επιμελούνται οι προεδρεύουσες της συνεδρίας Patrizia Bonifazio et Elena Cogato Lanza, βλ. 9.2.12.
13. **5th International Conference on Urban History «European Cities: Networks and Crossroads».** Βερολίνο, 30 Αυγούστου-2 Σεπτεμβρίου 2000.
Οργάνωση: European Association of Urban Historians.
Εισήγηση με τίτλο: «Aspects of town-making in Greece after the Second World War. The case of Thessaloniki's periphery», στη συνεδρία με θέμα: *Suburban Europe after the second world war: city planning ambitions and achievements*. Αναφορά στην ανακοίνωση αυτή γίνεται στο περιοδικό *Urban Morphology* (2001) 5(1), 28.

Δημοσίευση: Τα πλήρη κείμενα των εισηγήσεων της συνεδρίας διανεμήθηκαν στους συνέδρους που τα είχαν δηλώσει κατά την εγγραφή, αλλά δεν δημοσιεύθηκαν πρακτικά.

14. **Β΄ Πανελλήνιο Επιστημονικό Συνέδριο. Η Πολεοδομία στην Ελλάδα από το 1949 έως το 1974.** Βόλος, 3-4 Δεκεμβρίου 1999.

Φορείς οργάνωσης: Εταιρεία Ιστορίας της Πόλης και της Πολεοδομίας και Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Εισήγηση με τίτλο: «Αποθεματοποίηση γης και “ανακύκλωση” στρατιωτικών εκτάσεων. Όψεις του μεταπολεμικού εξαστισμού της ελληνικής πόλης και το παράδειγμα της Θεσσαλονίκης».

Δημοσίευση: Στα πρακτικά του συνεδρίου, βλ. 9.2.1.

5.2. Συμμετοχή σε επιστημονικά συνέδρια (με εισήγηση χωρίς κρίση)

1. Συνέδριο **Οι σπουδές στην αρχιτεκτονική: συνέχεια και αλλαγή.** Θεσσαλονίκη, 25-27 Απριλίου 2013.

Οργάνωση: Τμήμα Αρχιτεκτόνων ΑΠΘ – Β΄ Τομέας αρχιτεκτονικού και αστικού σχεδιασμού, Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας – Τμήμα Κεντρικής Μακεδονίας.

Εισήγηση με τίτλο: «Ζητήματα “ευχειρίας” στην αρχιτεκτονική: Μία ανίχνευση των “πηγών” και των “δεσμών” του επαγγέλματος» Πολεοδομικές ‘ασκήσεις’ αστικής εξυγίανσης στο ιστορικό κέντρο της Θεσσαλονίκης» (σε συνεργασία με τους Α. Δουδούμη, Γ.Π. Σαρβάνη, Δ. Σιμώνη, Α.Χ. Συράκου).

2. Εκπαιδευτική Επιστημονική Συνάντηση (προ-συνέδριο) **Προστασία, αποκατάσταση και βιώσιμη ανάπτυξη του ιστορικού οικιστικού περιβάλλοντος.** Πάρος, 26-27 Μαΐου 2006.

Οργάνωση: Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης ΑΠΘ.

Εισήγηση με τίτλο: «Πολεοδομικές ‘ασκήσεις’ αστικής εξυγίανσης στο ιστορικό κέντρο της Θεσσαλονίκης» (σε συνεργασία με τον καθηγητή ΑΠΘ Α. Αναστασιάδη).

5.3. Συμμετοχή σε ημερίδες και σεμινάρια (μετά από πρόσκληση)

1. Σεμινάριο **Thinking Greece: Thinking Futures, Urmadic University HotHouse # 3.** Κτίριο Επιτροπής Ερευνών ΑΠΘ, Θεσσαλονίκη 27-30 Ιουνίου 2013.

Διοργάνωση: Urmadic University

Εισήγηση με τίτλο: «Thessaloniki. Greek city in crisis» (σε συνεργασία με τον καθηγητή ΑΠΘ Α. Αναστασιάδη).

2. Ημερίδα **Η Θεσσαλονίκη στα αρχεία. Σημασία και δυνατότητες αξιοποίησης αρχειακών πηγών για τη μελέτη της πόλης.** Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη, 29 Ιανουαρίου 2013.

Διοργάνωση: Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας / Τμήμα Κεντρικής Μακεδονίας, Τμήμα Αρχιτεκτόνων Πολυτεχνικής Σχολής ΑΠΘ

Εισήγηση με τίτλο: «Πολεοδομικό Αρχείο Θεσσαλονίκης: σχέδια και μελέτες μετά το 1950».

3. Ημερίδα **La métropole en projet. Rencontre autour de Yannis Tsiomis.** ENSA de Paris Belleville, Παρίσι, 24 Μαΐου 2012.

Διοργάνωση: ENSA de Paris-la Villette, ENSA de Paris-Belleville

Εισήγηση με τίτλο: «Salonique, 1912-2012 : un siècle de fabrication de la ville. Le rôle des détenteurs du foncier public ».

Δημοσίευση: Σε ειδική έκδοση, βλ. 9.2.18.

5.4. Συμμετοχή σε ευρωπαϊκό σεμινάριο

- **18-22 Φεβρουαρίου 2002:** Εκπρόσωπος της Ελλάδας (χρηματοδοτούμενη συμμετοχή), στο **European Seminar on Young Architects** στην Αμβέρσα.

Φορείς οργάνωσης: Vlaams Bouwmeester (région wallonne) και ‘European forum for architectural policies’.

Θέμα: Σκοπός του σεμιναρίου ήταν η μελέτη της δυνατότητας επεξεργασίας, τόσο σε εθνικό όσο και ευρωπαϊκό επίπεδο, μίας πολιτικής ευνοϊκής προς τους νέους αρχιτέκτονες όσον αφορά τη συμμετοχή τους στην παραγωγή του δομημένου χώρου, καθώς και η διαμόρφωση μίας σειράς συγκεκριμένων μέτρων στο επίπεδο της πληροφόρησης, της συνεργασίας και της εκπαίδευσης. Παραγωγή συλλογικού κειμένου με τα συμπεράσματα που προέκυψαν από τις επιμέρους συζητήσεις σε ομάδες εργασίας με θεματικές όπως: η θέση των νέων αρχιτεκτόνων στις διάφορες ευρωπαϊκές χώρες, οι δυνατότητες, οι ευκαιρίες και οι στρατηγικές που προσφέρονται, οι εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές κλπ.

6. Ερευνητική δραστηριότητα

- **Ιανουάριος-Δεκέμβριος 2013:** Μεταδιδακτορική έρευνα, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης με θέμα: «Αστικός σχεδιασμός και δημόσιος χώρος στη Θεσσαλονίκη, από τη δεκαετία του 1980 μέχρι σήμερα: μορφές, λειτουργίες και διαδικασίες παραγωγής». Επιβλέπων καθηγητής: Νίκος Καλογήρου.
- **Ιανουάριος-Δεκέμβριος 2013:** Έρευνα χρηματοδοτούμενη από το Ίδρυμα Παιδείας και Ευρωπαϊκού Πολιτισμού – Ιδρυτές Νίκος και Λύντια Τρίχα με θέμα: «Από το τοπικό στο παγκόσμιο: επιστημονική δικτύωση και διεθνείς θεσμοί και μηχανισμοί κατά τη διάχυση των ευρωπαϊκών πολεοδομικών μοντέλων στη μετα-αποικιακή περίοδο. Το παράδειγμα του έλληνα αρχιτέκτονα - πολεοδόμου Κωνσταντίνου Α. Δοξιάδη». Επιβλέπουσα καθηγήτρια: Α. Καραδήμου-Γερόλυμπου, καθηγήτρια ΑΠΘ.
- **Οκτώβριος 2011-Δεκέμβριος 2014:** Συμμετοχή (μέλος της ομάδας εξωτερικών συνεργατών της κύριας ερευνητικής ομάδας) στο ερευνητικό πρόγραμμα «Μαύρη Θάλασσα και πόλεις λιμάνια από τον 18^ο έως τον 20^ο αιώνα. Ανάπτυξη, σύγκλιση και διασυνδέσεις με την παγκόσμια οικονομία».
Φορέας χρηματοδότησης: πράξη «ΘΑΛΗΣ» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ» του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων.
Ανάδοχος-συντονιστής προγράμματος: Ιόνιο Πανεπιστήμιο (Επιτροπή Ερευνών Ιονίου Πανεπιστημίου).
Επιστημονική υπεύθυνη: Τζ. Χαρλαύτη, αναπληρώτρια καθηγήτρια Τμήματος Ιστορίας Ιονίου Πανεπιστημίου.
Αντικείμενο εργασίας: 1) Εντοπισμός, συλλογή και καταγραφή τεκμηρίων από αρχεία καθώς και δημιουργία θεματικά ταξινομημένου καταλόγου με σχολιασμένη βιβλιογραφία για την αρχιτεκτονική/πολεοδομία των πόλεων Βάρνας, Κωνσταντζας, Οδησού, Ταϊγανίου, Βατούμ και Τραπεζούντας. 2) Επεξεργασία του συλλεγέντος υλικού και τροφοδότηση της ηλεκτρονικής βάσης πληροφοριών που θα συγκροτηθεί για τις μελετούμενες πόλεις-λιμάνια με στοιχεία για την αρχιτεκτονική/πολεοδομία τους. 3) Συμμετοχή στην προετοιμασία των συναντήσεων εργασίας της Ουκρανίας και στο τελικό συνέδριο της Κέρκυρας. 4) Συγγραφή μελέτης σε πολυσυλλεκτικό τόμο για την αρχιτεκτονική/πολεοδομία των μελετούμενων πόλεων-λιμανιών που θα αξιοποιεί το πρωτότυπο αρχειακό υλικό.
- **Οκτώβριος 2010-Ιούλιος 2011, Ιανουάριος-Φεβρουάριος 2012:** Συμμετοχή στο ερευνητικό πρόγραμμα «Δημοσιοποίηση των ερευνητικών δραστηριοτήτων, υποστήριξη και αναβάθμιση των σχετικών υπηρεσιών και υποδομών του Τμήματος Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του ΑΠΘ».
Φορέας χρηματοδότησης: ΕΤΑΑ (πρώην ΤΣΜΕΔΕ).
Ανάδοχος-συντονιστής προγράμματος: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (Επιτροπή Ερευνών, κωδικός προγράμματος: 83289).
Υπεύθυνος προγράμματος: Τομέας Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης Τμήματος Αρχιτεκτόνων ΑΠΘ.
Αντικείμενο έργου: «Οργάνωση Πολεοδομικού Αρχείου Θεσσαλονίκης. Αναζήτηση, αξιολόγηση και ταξινόμηση αρχειακού υλικού». Το Πολεοδομικό Αρχείο Θεσσαλονίκης θα συγκεντρώνει

σχέδια, μελέτες και προτάσεις για την ευρύτερη περιοχή Θεσσαλονίκης με χρονική αφετηρία-ορόσημο την ανάθεση και ολοκλήρωση της Χωροταξικής Μελέτης της Θεσσαλονίκης τη δεκαετία του 1960.

- **Σεπτέμβριος 2004-Αύγουστος 2007:** Συμμετοχή στο κοινοτικό ερευνητικό πρόγραμμα «La Place, un patrimoine européen (= Η Πλατεία. Ευρωπαϊκή πολιτιστική κληρονομιά)». Συμμετέχουσες χώρες: Ελλάδα, Γαλλία, Ιταλία, Ισπανία, Πολωνία. Φορέας χρηματοδότησης: European Commission - Education and Culture Directorate General, Programme - cadre «Culture 2000 (2004)». Ανάδοχος-συντονιστής προγράμματος: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (Επιτροπή Ερευνών, κωδικός προγράμματος: 80229). Επιστημονική υπεύθυνη: Μ. Ανανιάδου-Τζημπούλου, καθηγήτρια του Τμήματος Αρχιτεκτόνων Μηχανικών Πολυτεχνικής Σχολής ΑΠΘ. Από το ερευνητικό πρόγραμμα προέκυψαν: μία μπροσούρα-αφίσα σχετικά με το περιεχόμενο και τους στόχους του ερευνητικού προγράμματος, ένα ηλεκτρονικό site που περιέχει όλες τις πληροφορίες σχετικά με την έρευνα (περιεχόμενο, στόχοι, μεθοδολογία), τα αποτελέσματα και τα συμπεράσματά της, τρεις δίγλωσσες εκδόσεις (Franco Mancuso, Krzysztof Kowalski (eds.), *Squares of Europe, Squares for Europe – Places d'Europe, Places pour l'Europe*, Jagiellonian University Press, Cracow, 2007, Lucianna Miotto (ed.), *The Square, a European Heritage. A topical survey in five countries (Spain, France, Greece, Italy, Poland) – La place, un patrimoine européen. Un état des lieux dans cinq pays (Espagne, France, Grèce, Italie, Pologne)*, Fondation Maison des Sciences de l'Homme, Paris, 2007, *The Charter of European Squares. 30 recommendations for the creation or renovation of squares - La Charte des places d'Europe. 30 recommandations pour aider à faire ou refaire les places*, Fondation Maison des Sciences de l'Homme, Paris, 2007), ένα διεθνές συνέδριο (Βενετία, Σεπτέμβριος 2007) και μία έκθεση που περιόδευσε σε όλες τις συμμετέχουσες χώρες (βλ. Διοργάνωση συνεδρίων και εκθέσεων). Αντικείμενο εργασίας: έρευνα, συλλογή και επεξεργασία στοιχείων για τις πλατείες που μελετήθηκαν, σχεδιαστική επεξεργασία, σύνταξη και επιμέλεια πόστερ της έκθεσης, συγγραφή κειμένων. (βλ. Επιστημονικές εργασίες - Δημοσιεύσεις, 9.2.8, 9.2.9 και 9.2.10).
- **Ιούνιος 2003-Δεκέμβριος 2005:** Συμμετοχή στο κοινοτικό ερευνητικό πρόγραμμα «EUROMED Héritage II - Patrimoines partagés: savoirs et savoir-faire appliqués au patrimoine architectural et urbain des XIX-XX^e siècles en Méditerranée». Συμμετέχουσες χώρες: Αλγερία, Αίγυπτος, Ισπανία, Γαλλία, Ελλάδα, Ιταλία, Συρία, Τυνησία. Φορέας χρηματοδότησης: Ευρωπαϊκή Ένωση. Ανάδοχος-συντονιστής προγράμματος: URBAMA - Centre d'Etudes et de Recherches sur l'Urbanisation du Monde Arabe (Université de Tours, Γαλλία). Φορέας υλοποίησης στην Ελλάδα: Κέντρο Μεσογειακών Σπουδών (Ρέθυμνο) του Ινστιτούτου Έρευνας και Τεχνολογίας (Ηράκλειο). Επιστημονικός υπεύθυνος: Β. Κολώνας, αναπλ. καθηγητής του Τμήματος Αρχιτεκτόνων του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Αντικείμενο εργασίας: Υπο-προγράμμα 2 (SP2) «Inventaire des instruments et des pratiques de protection et de réqualification». Συλλογή στοιχείων και σύνταξη του αντίστοιχου κειμένου για την Ελλάδα [τεύχος 47 σελ., αναπαραγωγή των δεδομένων και των κειμένων όλων των χωρών σε ιστοσελίδα και σε CD-rom, με βασική γλώσσα πλοήγησης τα γαλλικά και δυνατότητα πρόσβασης σε πληροφορίες στις γλώσσες των υπολοίπων κρατών (για την Ελλάδα αναπαρήγαγα στα ελληνικά το σύνολο των πληροφοριών)]. Συνθετική μορφή της έρευνας αυτής δημοσιεύτηκε σε συλλογική έκδοση του αναδόχου του ερευνητικού προγράμματος για όλες τις χώρες (βλ. Επιστημονικές εργασίες - Δημοσιεύσεις, 9.2.5α και 9.2.5.β). Υπο-προγράμμα 5 (SP5) «Eléments clés de la réhabilitation», που αφορά τη μελέτη και ανάλυση σημαντικών επεμβάσεων αποκατάστασης στις συμμετέχουσες χώρες. Για την Ελλάδα επιλέχθηκε η μελέτη της επέμβασης αποκατάστασης της Casa Bianca στη Θεσσαλονίκη. Το κείμενο δημοσιεύτηκε σε συλλογική έκδοση των επιμέρους κρατικών συμμετοχών, ενώ μία

περισσότερο αναλυτική παρουσίαση των στοιχείων που συλλέχθηκαν έχουν αναπαραχθεί σε ηλεκτρονική μορφή/CD-rom (βλ. Επιστημονικές εργασίες - Δημοσιεύσεις, 9.2.6).

- **Μάρτιος 2000-Ιούλιος 2001:** Συμβόλαια ορισμένου χρόνου (CDD) στα Αρχεία Μοντέρνας Αρχιτεκτονικής του Γαλλικού Ινστιτούτου Αρχιτεκτονικής στο Παρίσι (Archives d'Architecture Moderne de l'Institut Français d'Architecture – IFA).
Αντικείμενο εργασίας: έρευνα, μελέτη, αξιολόγηση, οργάνωση και ταξινόμηση του αρχείου του αρχιτέκτονα Γ. Κανδύλη.
- **Οκτώβριος 1995:** Ερευνητικό ταξίδι στην Τουρκία (βοηθός έρευνας). Θέμα: Αρχιτεκτονικός και αστικός σχεδιασμός του τέλους του 19^{ου} αιώνα στην Κωνσταντινούπολη και την Σμύρνη.
Επιστημονική υπεύθυνη: Α. Καραδήμου-Γερόλυμπου, Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών Πολυτεχνικής Σχολής ΑΠΘ.

7. Διδακτική εμπειρία

- **Ακ. έτος 2013-2014 (χειμερινό εξάμηνο):** Διδασκαλία (Ειδικός Επιστήμονας) του εργαστηρίου APH 300 «Αρχιτεκτονική Σύνθεση V - Αστικός Σχεδιασμός» (υποχρεωτικό μάθημα, 12ω/εβδ., 10 πιστωτικές μονάδες) στο Τμήμα Αρχιτεκτονικής Πολυτεχνικής Σχολής Πανεπιστημίου Κύπρου, σε συνεργασία με τον Ειδικό Επιστήμονα Χρ. Παπαστεργίου.
 - Περιεχόμενο και διεξαγωγή μαθήματος:
Το εργαστήριο στρέφεται γύρω από τη γενική προβληματική «αστικός χώρος σε μετάβαση: βιωσιμότητα, προσαρμογή και ανθεκτικότητα σε περιόδους κρίσης. Αντικείμενο του μαθήματος είναι η εμβάθυνση σε ζητήματα αστικού και πολεοδομικού σχεδιασμού και η μελέτη σύγχρονων πολεοδομικών φαινομένων. Εστιάζει κυρίως σε βιώσιμες πολεοδομικές παρεμβάσεις αναβάθμισης και βελτίωσης του αστικού χώρου εντάσσοντάς τες μέσα στο γενικότερο πλαίσιο της οικονομικής κρίσης. Στο πλαίσιο της προβληματικής σχετικά με τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη από τη μία και την αντιμετώπιση της κρίσης από την άλλη, το εργαστήριο επιχειρεί να διερευνήσει μία πλατφόρμα στρατηγικών που επιδιώκουν να οικοδομήσουν τη δυνατότητα ανταπόκρισης, προσαρμογής και ανθεκτικότητας του αστικού χώρου: πολυλειτουργικότητα, βιολογική και κοινωνική ποικιλομορφία, δίκτυα και συνδεσιμότητα διαφορετικής κλίμακας και χωρικός/αστικός σχεδιασμός που προσαρμόζεται/αναπροσαρμόζεται στις μεταβαλλόμενες συνθήκες. Οι στρατηγικές συζητούνται στο πλαίσιο των θεωριών της βιωσιμότητας και της ανθεκτικότητας, παράλληλα με την εξέταση πειραματικών και καινοτόμων πολιτικών, σχεδίων και προγραμμάτων που επιλέγονται από διεθνή παραδείγματα. Η έμφαση τοποθετείται στις περιβαλλοντικές συνιστώσες της αστικής βιωσιμότητας, που μελετώνται όμως ως συνυφασμένες και αλληλένδετες με τις κοινωνικές και τις οικονομικές.
Στόχος του μαθήματος είναι η προσέγγιση των θεωρητικών, τεχνικών και μεθοδολογικών προβλημάτων που παρουσιάζονται στη διαδικασία της πολεοδομικής επέμβασης. Επιδιώκονται πιο συγκεκριμένα: α) η θεωρητική κατάρτιση των φοιτητών σχετικά με τις σύγχρονες προσεγγίσεις στον αστικό και πολεοδομικό σχεδιασμό και β) η εξοικείωσή τους με τις διάφορες τεχνικές ανάλυσης και σχεδιασμού του αστικού χώρου και με τη λογική της προγραμματικής διαδικασίας.
Το εργαστήριο χωρίζεται σε τρία τμήματα (Α: ανάλυση της περιοχής μελέτης και κριτική χαρτογράφηση των συνθηκών της υφιστάμενης κατάστασης, Β: κατασκευή στρατηγικών και σεναρίων παρέμβασης για την τελική πρόταση, Γ: διαμόρφωση τελικής πρότασης), τα οποία όμως αλληλοτροφοδοτούνται σε μία μη γραμμική διαδικασία. Κατά τη διάρκεια των τριών τμημάτων πραγματοποιούνται:
α) Σειρά παρουσιάσεων-εισηγήσεων από τους διδάσκοντες που αφορούν στα ζητήματα που διαπραγματεύεται το εργαστήριο, καθώς και από προσκεκλημένους ομιλητές.
β) Επεξεργασία και διορθώσεις του σχεδιαστικού θέματος που επεξεργάζονται οι φοιτητές-τριες σε ομάδες των δύο-τριών ατόμων και αφορά τη μελέτη επανασχεδιασμού, αναβάθμισης και αναζωογόνησης της οδού Αρχιεπισκόπου Μακαρίου στη Λευκωσία, λαμβάνοντας υπ' όψη τα ιδιαίτερα κοινωνικά, ιστορικά, οικολογικά, μορφολογικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά της περιοχής.
γ) Επεξεργασία μίας ομαδικής θεωρητικής άσκησης που προετοιμάζει τους φοιτητές-τριες για το τμήμα Β του εργαστηρίου.

δ) Επεξεργασία δύο ομαδικών και δύο ατομικών ασκήσεων μέσα στη τάξη που σχετίζονται επίσης άμεσα με το κυρίως σχεδιαστικό θέμα και βοηθούν τους φοιτητές-τριες να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις των τριών τμημάτων του εργαστηρίου.

Η αξιολόγηση των φοιτητών στο μάθημα γίνεται βάσει: α) της ποιότητας του ομαδικού σχεδιαστικού θέματος και του πορτοφολίου που παραδίδουν, β) της απόδοσής τους στις τρεις ενδιάμεσες και στην τελική παρουσίαση γ) της ποιότητας των ατομικών και ομαδικών ασκήσεων και δ) της συμμετοχής τους στις διαδικασίες του μαθήματος.

Δίνονται σε ηλεκτρονική μορφή οι εισηγήσεις των διδασκόντων.

- **Ακ. έτος 2012-2013 (θερινό εξάμηνο):** Διδασκαλία (λέκτορας ΠΔ 407/80) του θεωρητικού μαθήματος «Ιστορία της πόλης και της πολεοδομίας» (υποχρεωτικό μάθημα γενικού προγράμματος βασικών σπουδών, 2ω/εβδ., 3 διδακτικές μονάδες), στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων Πολυτεχνικής Σχολής ΑΠΘ, σε συνεργασία με τον καθηγητή ΑΠΘ Π. Σταθακόπουλο και τον προσκεκλημένο διδάσκοντα Δ. Δρακούλη.
- **9-21 Ιανουαρίου 2013:** Συμμετοχή στην επιστημονική ομάδα οργάνωσης και διεξαγωγής του σχεδιαστικού εργαστηρίου (workshop) «Θεσσαλονίκη 100+. Κρίση και απόκριση: σχεδιάζοντας το φαντ-Αστικό μέλλον». Σε συνεργασία με τους: Ν. Καλογήρου, καθηγητή ΑΠΘ, Αθηνά Χριστίνα Συράκου, υποψήφια διδάκτορα ΑΠΘ. Υπό την αιγίδα των: Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας - Τμήμα Αρχιτεκτόνων, με τη συνεργασία του Οργανισμού Μεγάλου Μουσικής Θεσσαλονίκης. Συμμετοχή του αρχιτέκτονα Hugo Hinsley, Housing and Urbanism Director, Architectural Association (UK). Έκθεση και παρουσίαση των προτάσεων στο πλαίσιο της έκθεσης «Θεσσαλονίκη 100+. Αρχιτεκτονική και Πόλη. Εκμοντερνισμοί και Προσαρμογές» και σχολιασμός από τους: Γ. Πανέτσο, καθηγητή Πανεπιστημίου Πατρών, Π. Τουρνικιώτη, καθηγητή ΕΜΠ, Γ. Τσιώμης, καθηγητή ΕΗΕΣΣ Παρίσι.
- **Ακ. έτη 2011-2012, 2012-2013, 2013-2014:** Επίβλεψη επτά διπλωματικών εργασιών [μέλος Συνεργαζόμενου Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Σ.Ε.Π.)], στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα ειδίκευσης «[ΠΣΠ] Περιβαλλοντικός Σχεδιασμός Πόλεων και Κτιρίων» του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (Ε.Α.Π.).
- **11-13 Μαρτίου, 18-20 Μαρτίου και 7-10 Απριλίου 2011:** Συμμετοχή στην επιστημονική ομάδα οργάνωσης και διεξαγωγής του κυλιόμενο εργαστηρίου (rolling workshop) «Από το εικονικό στο εφικτό – οι φοιτητές και φοιτήτριες σχεδιάζουν για την πόλη (From iconic to pragmatic - students redesign the city)» με θέμα τον ανασχεδιασμό δημοσίων χώρων της πόλης. Σε συνεργασία με τους: Α. Καραδήμου- Γερόλυμπου, καθηγήτρια ΑΠΘ, Κ. Κακούλα, τ. αναπλ. καθηγήτρια ΑΠΘ, Ε. Αθανασίου, επίκ. καθηγήτρια ΑΠΘ, Α. Παπαγιαννάκη, επίκ. καθηγητή ΑΠΘ, Χ. Χριστοδούλου, λέκτορα ΑΠΘ. Υπό την αιγίδα των: Τμήμα Αρχιτεκτόνων – Τομέας Πολεοδομίας και Παράλλαξη – Η Θεσσαλονίκη αλλιώς. Συμμετοχή του αρχιτέκτονα David Sim του γραφείου Gehl Architects (Κοπεγχάγη).
- **16 Φεβρουαρίου και 2 Μαρτίου 2011:** Σεμινάριο 8 ωρών στο πρόγραμμα φοίτησης Αμερικάνων φοιτητών στην Ελλάδα «Παιδεία», συνεργασία Σχολείου Νέας Ελληνικής Γλώσσας και Κέντρου Ελληνικών σπουδών «Παιδεία» - Πανεπιστήμιο του Κοννέκτικατ. Κύκλος Μαθημάτων: “Greek Design and Architecture”, ενότητα: “Evolution of Greek cities and planning from the end of Antiquity to nowadays”, μαθήματα: “Forms and patterns of urban development in Greece from the end of Antiquity to the beginning of the 19th century. Intercultural transfers in the Eastern Mediterranean and the Greek Peninsula”, “Urban transformations in the European provinces of the Ottoman Empire at the end of the 19th century”, “Thessaloniki. From the 19th to the 21st century”.
- **Ακ. έτη 2010-2011, 2011-2012 (χειμερινό εξάμηνο) και ακ. έτος 2012-2013 (θερινό εξάμηνο):** Διδασκαλία (λέκτορας ΠΔ 407/80) του θεωρητικού μαθήματος «Πόλη και Πολεοδομία» (υποχρεωτικό μάθημα Α΄ εξαμήνου, 3ω/εβδ., 4 δμ), στο Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης Πολυτεχνικής Σχολής ΑΠΘ, σε συνεργασία με την αναπλ. καθηγήτρια ΑΠΘ υπό αναμονή τοποθέτησης Α. Γιαννακού και τη λέκτορα ΑΠΘ Γ. Ποζουκίδου (για το ακ. έτος 2012-2013).

▪ Περιεχόμενο και διεξαγωγή μαθήματος:

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τους τρόπους εξέλιξης του αστικού φαινομένου, καθώς και με τους τρόπους παρέμβασης σ' αυτό όπως εξελίχθηκαν μέσα στο χρόνο. Εξετάζονται οι έννοιες, οι θεωρητικές προσεγγίσεις, οι μέθοδοι και πρακτικές, οι μηχανισμοί και οι διαδικασίες διαμόρφωσης και σχεδιασμού του αστικού χώρου πριν και μετά τη συγκρότηση της πολεοδομίας ως ιδιαίτερου επιστημονικού κλάδου, με στόχο τη διευκόλυνση της παρακολούθησης των σχετικών Συνθετικών Εργαστηρίων.

Αναλυτικότερα, στο μάθημα αναπτύσσονται οι εξής θεματικές:

- Πόλη και σχεδιασμός: οι βασικές συνιστώσες
- Γένεση, μεταμορφώσεις και εξέλιξη των αστικών χώρων στον ευρωπαϊκό χώρο
- Συγκρότηση και μετεξέλιξη των μηχανισμών και των θεωρητικών προσεγγίσεων επέμβασης στον αστικό χώρο
- Σύγχρονα αστικά προβλήματα, αστικές παρεμβάσεις και αστική διακυβέρνηση
- Πολεοδομικός σχεδιασμός και κεντρικά ζητήματα σχεδιασμού των χρήσεων γης
- Σύγχρονη θεώρηση του χωρικού σχεδιασμού: η παγκόσμια και ευρωπαϊκή διάσταση της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης
- Θεώρηση του αστικού φαινομένου στον ελληνικό χώρο – Η δημιουργία και εξέλιξη της ελληνικής πόλης
- Η εξέλιξη του πολεοδομικού σχεδιασμού στην Ελλάδα
- Σύγχρονα ζητήματα του ελληνικού αστικού χώρου

Το μάθημα γίνεται με τη μορφή διαλέξεων από τις διδάσκουσες που επιδιώκουν να καλύψουν ένα ευρύ φάσμα από τα παραπάνω ζητήματα. Γίνεται επίσης επεξεργασία, κατά κύριο λόγο μέσα στην τάξη, μικρών ασκήσεων που αποσκοπούν στην πρακτική εξοικείωσή των φοιτητών με τα ζητήματα που εξετάζονται στο μάθημα.

Η αξιολόγηση των φοιτητών στο μάθημα γίνεται βάσει: α) της ποιότητας των ατομικών σκίσεων που διεξάγονται κυρίως μέσα στην τάξη και β) της επίδοσής τους στις γραπτές εξετάσεις ανάπτυξης θεμάτων ή/και πολλαπλών επιλογών.

Δίνονται σε ηλεκτρονική μορφή οι εισηγήσεις των διδασκόντων και προτείνονται προς επιλογή ένα από τα ακόλουθα βιβλία:

- Ανδρικοπούλου Ε., Γιαννακού Α., Καυκαλάς Γ., Πισιάβα-Λατινοπούλου Μ., *Πόλη και πολεοδομικές πρακτικές για τη βιώσιμη ανάπτυξη*, εκδόσεις Κριτική, Αθήνα, 2007.
- Καρύδης Δ., *Τα επτά βιβλία της πολεοδομίας*, Εκδόσεις Παπασωτηρίου, Αθήνα, 2006.
- Hall T., *Αστική Γεωγραφία*, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα, 2005.

- **2007-2011:** άμεση επίβλεψη 19 ερευνητικών και διπλωματικών εργασιών στα Τμήματα Αρχιτεκτόνων και Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης Πολυτεχνικής Σχολής ΑΠΘ.
- **Ακ. έτη 2005-2006, 2006-2007, 2007-2008, 2008-2009, 2009-2010, 2010-2011, 2011-2012, 2012-2013 (θερινό εξάμηνο):** Διδασκαλία (λέκτορας ΠΔ 407/80) του θεωρητικού μαθήματος «Αστική ανάλυση και Πολεοδομικός σχεδιασμός» (υποχρεωτικό μάθημα Δ' εξαμήνου, 3ω/εβδ., 4 δμ), το οποίο μετατράπηκε από το ακ. έτος 2008-2009 σε «Συνθετικό εργαστήριο Πολεοδομίας: από τον Πολεοδομικό στον Αστικό Σχεδιασμό» (υποχρεωτικό μάθημα Δ' εξαμήνου, 6ω/εβδ., 10 δμ), στο Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης Πολυτεχνικής Σχολής ΑΠΘ, σε συνεργασία με τον καθηγητή ΑΠΘ Α. Αναστασιάδη, την καθηγήτρια ΠΘ Α. Γοσποδίνη (για το ακ. έτος 2005-2006) και την επίκ. καθηγήτρια ΑΠΘ Σ. Χατζηκοκόλη.

▪ Περιεχόμενο και διεξαγωγή μαθήματος:

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η εμβάθυνση σε ζητήματα αστικού και πολεοδομικού σχεδιασμού και η μελέτη σύγχρονων πολεοδομικών φαινομένων που αφορούν τόσο στο διεθνές αστικό περιβάλλον, όσο και στην ελληνική πόλη. Εστιάζει κυρίως σε βιώσιμες πολεοδομικές παρεμβάσεις αναβάθμισης και βελτίωσης του αστικού χώρου όπως: ανάπτυξης ιστορικών κέντρων και παραδοσιακών περιοχών ενταγμένων σε αστικά κέντρα, εξυγίανσης και αναζωογόνησης υποβαθμισμένων αστικών περιοχών, ανάκτησης και επανένταξης εγκαταλελειμμένων αστικών περιοχών με κτιριακό δυναμικό σε υπολειτουργία ή αχρηστία (πχ. παλιών βιομηχανικών περιοχών, λιμενικών εγκαταστάσεων και υδάτινων μετώπων, στρατιωτικών εγκαταστάσεων κ.ά), επανασχεδιασμού δημόσιων υπαίθριων χώρων της πόλης με στόχο τη βελτίωση της εικόνας και λειτουργίας τους ή την ανάδειξη ιστορικών μνημείων και οικιστικών ενοτήτων.

Στόχος του μαθήματος είναι η προσέγγιση των θεωρητικών, τεχνικών και μεθοδολογικών προβλημάτων που παρουσιάζονται στη διαδικασία της πολεοδομικής επέμβασης. Επιδιώκονται πιο συγκεκριμένα: α) η θεωρητική κατάρτιση των φοιτητών σχετικά με τις σύγχρονες προσεγγίσεις

στον αστικό και πολεοδομικό σχεδιασμό και β) η εξοικείωσή τους με τις διάφορες τεχνικές ανάλυσης και σχεδιασμού του αστικού χώρου και με τη λογική της προγραμματικής διαδικασίας.

Το μάθημα περιλαμβάνει:

α) Σειρά παρουσιάσεων-εισηγήσεων από τους διδάσκοντες που αφορούν στα παραπάνω πολεοδομικά ζητήματα.

β) Την επεξεργασία ενός σχεδιαστικού θέματος από τους φοιτητές (σε ομάδες των δύο ατόμων) που αφορά μία ολοκληρωμένη πρόταση πολεοδομικής παρέμβασης πάνω σε ζητήματα αναβάθμισης, εξυγίανσης και βιώσιμης ανάπτυξης συγκεκριμένης αστικής περιοχής, λαμβάνοντας υπ' όψη τα ιδιαίτερα κοινωνικά, ιστορικά, οικολογικά και μορφολογικά χαρακτηριστικά της (μετά τη μετατροπή του μαθήματος σε εργαστηριακό εμπλουτίστηκε ο χαρακτήρας της άσκησης στον τομέα της σύνθεσης φτάνοντας πλέον σε επίπεδο αστικού σχεδιασμού).

γ) Την επεξεργασία ατομικών σχεδιαστικών ασκήσεων μέσα στην τάξη (μετά τη μετατροπή του μαθήματος σε εργαστηριακό).

δ) Την επεξεργασία μίας ομαδικής θεωρητικής άσκησης που αφορά τη μελέτη μίας επέμβασης ανάπτυξης (μετά τη μετατροπή του μαθήματος σε εργαστηριακό).

Η αξιολόγηση των φοιτητών στο μάθημα γίνεται βάσει: α) της επίδοσής τους στις γραπτές εξετάσεις, β) της ποιότητας του ομαδικού σχεδιαστικού θέματος, γ) της ποιότητας των ατομικών σχεδιαστικών ασκήσεων και δ) της συμμετοχής τους στις διαδικασίες του μαθήματος.

Δίνονται σε ηλεκτρονική μορφή οι εισηγήσεις των διδασκόντων και προτείνονται προς επιλογή ένα από τα ακόλουθα βιβλία:

- Α. Γοσποδίνη, Η. Μπεριάτος, *Τα νέα αστικά τοπία και η ελληνική πόλη*, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα, 2006.

- Γ. Λάββας (επιμ.), σειρά *Ελληνική παραδοσιακή αρχιτεκτονική*, τομ. 7ος: Μακεδονία Α', Μέλισσα, Αθήνα, 1990.

- **Ακ. έτη 2005-2006, 2006-2007, 2007-2008, 2008-2009 και 2009-2010 (χειμερινό εξάμηνο):** Διδασκαλία (λέκτορας ΠΔ 407/80) του θεωρητικού μαθήματος «Ιστορική εξέλιξη και βασικές έννοιες Προγραμματισμού-Σχεδιασμού» (υποχρεωτικό μάθημα Γ' εξαμήνου, 3ω/εβδ., 4 διδακτικές μονάδες) το οποίο μετονομάστηκε από το ακ. έτος 2008-2009 σε «Ιστορία της πόλης και της πολεοδομίας» (υποχρεωτικό μάθημα Γ' εξαμήνου, 3ω/εβδ., 4 διδακτικές μονάδες), στο Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης Πολυτεχνικής Σχολής ΑΠΘ, σε συνεργασία με την καθηγήτρια ΑΠΘ Α. Καραδήμου-Γερόλυμπτου.

▪ Περιεχόμενο και διεξαγωγή μαθήματος:

Το μάθημα επιδιώκει την εξοικείωση των φοιτητών με την ερμηνεία των μηχανισμών και των διαδικασιών που διέπουν την παραγωγή, την οργάνωση και το σχεδιασμό του αστικού χώρου. Αναλύονται η γένεση, οι μεταμορφώσεις και η εξέλιξη των αστικών χώρων καθώς και η σχέση της πόλης με τον περιβάλλοντα χώρο, τα υπάρχοντα δίκτυα οικισμών και την ύπαιθρο. Εξετάζονται παράλληλα η συγκρότηση και η ανάπτυξη των επεμβατικών εργαλείων και των θεωρητικών προσεγγίσεων, με ιδιαίτερη έμφαση στις θεωρήσεις του αστικού φαινομένου των τριών τελευταίων δεκαετιών. Στη συνέχεια συζητούνται πιο συγκεκριμένα η δημιουργία και εξέλιξη της ελληνικής πόλης, οι πολεοδομικές πολιτικές που υιοθετήθηκαν από την ίδρυση του ελληνικού κράτους μέχρι σήμερα, καθώς και η συγκρότηση των αντίστοιχων επεμβατικών εργαλείων στην Ελλάδα μέσα από την πολεοδομική νομοθεσία.

Το μάθημα γίνεται με τη μορφή διαλέξεων από τις διδάσκουσες που επιδιώκουν να καλύψουν ένα ευρύ φάσμα από τα παραπάνω ζητήματα (1½ ωρ/εβδ.). Γίνονται επίσης σεμινάρια που εστιάζονται στην ανάλυση κειμένων ή στην παρουσίαση συγκεκριμένων παραδειγμάτων εξέλιξης και σχεδιασμού αστικών χώρων (1½ ωρ/εβδ.). Προβλέπεται ακόμα η συμμετοχή προσκεκλημένων ομιλητών για επιμέρους παρουσιάσεις συγκεκριμένων περιπτώσεων.

Η αξιολόγηση των φοιτητών γίνεται μέσα από την επεξεργασία δύο ασκήσεων. Για την πρώτη άσκηση οι φοιτητές καλούνται να μελετήσουν και να επεξεργαστούν κατά τη διάρκεια του εξαμήνου μία σειρά από ελληνικά και ξενόγλωσσα κείμενα τα οποία συζητούνται και αναλύονται στη διάρκεια των σεμιναρίων και για τα οποία παραδίδουν στη συνέχεια από ένα κείμενο 600-1000 λέξεων περίπου. Για τη δεύτερη άσκηση οι φοιτητές καλούνται να μελετήσουν, στηριζόμενοι κυρίως σε χαρτογραφικά ντοκουμέντα, και να σχολιάσουν με ένα κείμενο 2000 περίπου λέξεων, τις διαφορετικές φάσεις εξέλιξης μίας ελληνικής πόλης στο πλαίσιο της ευρύτερης πολιτικής, κοινωνικής και οικονομικής συγκυρίας.

Δίνονται σε ηλεκτρονική μορφή οι εισηγήσεις των διδασκόντων και διανέμεται επικουρικά το βιβλίο Δ. Οικονόμου, Γ.Μ. Σαρηγιάννης, Κ. Σερράος (επιμ.), *Πόλη και Χώρος από τον 20^ο στον 21^ο*

αιώνα, τιμητικός τόμος για τον καθηγητή Αθ.Ι. Αραβαντινό, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο - Σχολή Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας - Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Σύλλογος Ελλήνων Πολεοδόμων και Χωροτακτών (ΣΕΧΟΠ), Αθήνα, 2004.

Από το 2008, προτείνονται προς επιλογή ένα από τα ακόλουθα βιβλία:

- Καρύδης Δ., *Τα επτά βιβλία της πολεοδομίας*, Εκδόσεις Παπασωτηρίου, Αθήνα, 2006.

- Καραδήμου-Γερόλυμπου Α., *Η ανοικοδόμηση της Θεσσαλονίκης μετά την πυρκαγιά του 1917. Ένα ορόσημο στην ιστορία της πόλης και στην ανάπτυξη της ελληνικής πολεοδομίας*, University Studio Press, Θεσσαλονίκη, 1995.

- Benevolo L., *Η πόλη στην Ευρώπη*, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 1997.

Μοιράζονται επίσης στους φοιτητές φωτοαντίγραφα από τα τέσσερα κείμενα που καλούνται να μελετήσουν και να σχολιάσουν κατά τη διεξαγωγή των σεμιναρίων.

- **Ακ. έτη 2004-2005, 2005-2006, 2006-2007, 2007-2008 και 2008-2009 (θερινό εξάμηνο):** Διδασκαλία (λέκτορας ΠΔ 407/80) του εκτεταμένου εργαστηρίου πολεοδομικού σχεδιασμού 2Σ5 17 και 2Σ5 27 «Πολεοδομικός σχεδιασμός και φυσικό περιβάλλον: θεωρητικές προσεγγίσεις και εφαρμογές» (μάθημα υποχρεωτικό κατ' επιλογή, πρόγραμμα βασικών σπουδών, Οικισμός-II, Ι. Πολεοδομικός σχεδιασμός: 6ω/εβδ., 6 διδακτικές μονάδες, ΙΙ. Θεώρηση του σχεδιασμού: 4ω/εβδ., 3 διδακτικές μονάδες) στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών Πολυτεχνικής Σχολής ΑΠΘ, σε συνεργασία με την εντεταλμένη διδασκαλία ΑΠΘ Ε. Αθανασίου (βλ. Διδακτικές σημειώσεις, 10.3.5).

▪ Περιεχόμενο και διεξαγωγή του μαθήματος:

Το μάθημα εισάγει στην έννοια της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης και επιχειρεί να παρουσιάσει τις διαφορετικές εκφάνσεις της συζήτησης που παράγεται για τη 'βιώσιμη πόλη', όπως αυτές εκφράζονται στη διεθνή βιβλιογραφία και πρακτική, σε πρωτοβουλίες διεθνών οργανισμών και δικτύων συνεργασίας, αλλά και στο ελληνικό θεσμικό πλαίσιο για την πόλη. Με αφετηρία το νέο αυτό εννοιολογικό πλαίσιο για τον πολεοδομικό σχεδιασμό, το μάθημα διερευνά τις αρχές, τις στρατηγικές και τις πρακτικές που στοχεύουν στον επαναπροσδιορισμό μιας 'συμβιωτικής' σχέσης της πόλης με την φύση και στην υλοποίηση της 'βιώσιμης πόλης'. Η έμφαση τοποθετείται στις περιβαλλοντικές συνιστώσες της αστικής βιωσιμότητας, που μελετώνται όμως ως συνυφασμένες και αλληλένδετες με τις κοινωνικές και οικονομικές.

Παράλληλα, και σε συνδυασμό με την παραπάνω προβληματική, παρουσιάζονται οι βασικές έννοιες και τα εργαλεία του πολεοδομικού σχεδιασμού, καθώς και η εξέλιξη της ελληνικής πόλης και του θεσμικού πλαισίου που επιχείρησε να ρυθμίσει την ανάπτυξή της. Αναπτύσσονται ζητήματα σχετικά με τις θεωρητικές προσεγγίσεις και τις τεχνικές της αστικής ανάλυσης και του πολεοδομικού προγραμματισμού, με την πολεοδομική πολιτική και τους φορείς άσκησής της, τα εργαλεία πολεοδομικής παρέμβασης, τα είδη σχεδίων (προδιαγραφές, περιεχόμενο, διαδικασία, μεθοδολογία εκπόνησης, φορείς σύνταξης), τους φορείς και τους μηχανισμούς εφαρμογής τους βάσει του υπάρχοντος θεσμικού πλαισίου, καθώς και την πολιτική γης (προϋποθέσεις και μέσα).

Στόχος είναι η κατανόηση και η εξοικείωση τόσο με τις θεωρητικές έννοιες όσο και με τα εργαλεία της πολεοδομικής παρέμβασης. Οι δυνατότητες και οι περιορισμοί που προκύπτουν από τα μορφολογικά, αναπτυξιακά και θεσμικά χαρακτηριστικά της ελληνικής πόλης αποτελούν θέμα συζήτησης του θεωρητικού μέρους και την έμφαση του σχεδιαστικού μέρους του μαθήματος. Η προσέγγιση των παραπάνω ζητημάτων γίνεται με εισηγήσεις από τις διδάσκουσες και θέτουν το πλαίσιο για την επεξεργασία των ασκήσεων από τους φοιτητές και τις φοιτήτριες.

Για το θεωρητικό τμήμα του μαθήματος, οι φοιτητές-φοιτήτριες καλούνται να επεξεργαστούν μία ατομική θεωρητική άσκηση που αφορά την αξιολόγηση της μορφής, της οργάνωσης και της λειτουργίας μίας ελληνικής πόλης με γνώμονα την περιβαλλοντική βιωσιμότητα και την σχέση της πόλης με το άμεσο φυσικό περιβάλλον, την φυσική της ενδοχώρα και το πλανητικό οικοσύστημα.

Το εργαστηριακό μάθημα εμβαθύνει στον χειρισμό των εργαλείων πολεοδομικής παρέμβασης και τη διαδικασία εκπόνησης πολεοδομικών σχεδίων (ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ, πολεοδομικής μελέτης) στα πλαίσια εξοικείωσης με την ανάλυση και επεξεργασία ζητημάτων που σχετίζονται με τον σχεδιασμό του αστικού χώρου στις διαφορετικές κλίμακες. Αντικείμενο της ομαδικής σχεδιαστικής άσκησης είναι η ανάλυση της υπάρχουσας κατάστασης και η επεξεργασία προτάσεων για την οργάνωση και οικιστική ανάπτυξη περιφερειακού δήμου του πολεοδομικού συγκροτήματος Θεσσαλονίκης (οικισμός Θέρμης), σε επίπεδο ΓΠΣ (κλίμακα 1:5000), η οποία εξειδικεύεται στη συνέχεια στην εκπόνηση πολεοδομικής μελέτης για τμήμα της περιοχής επέκτασης (κλίμακα 1:1000). Ιδιαίτερη

έμφαση δίνεται στην εφαρμογή των αρχών της βιώσιμης ανάπτυξης και της περιβαλλοντικής προστασίας.

Διανέμεται το βιβλίο Μ. Μοδινός, Η. Ευθυμιόπουλος (επ.), *Η Βιώσιμη Πόλη*, Στοχαστής, Αθήνα, 2000 και φυλλάδια στα οποία παρουσιάζονται με συνοπτικό τρόπο τα ζητήματα που αναπτύσσονται στις εισηγήσεις.

- **Ακ. έτη 2004-2005, 2005-2006, 2006-2007, 2007-2008 και 2008-2009 (θερινό εξάμηνο και χειμερινό από το ακ. έτος 2007-2008):** Διδασκαλία (λέκτορας ΠΔ 407/80) του πτυχιακού εργαστηρίου αστικού και πολεοδομικού σχεδιασμού 3Σ4 07 «Αναβάθμιση αστικών παραδοσιακών περιοχών - Βιώσιμες πολεοδομικές παρεμβάσεις» (μάθημα υποχρεωτικό κατ' επιλογή, πτυχιακό πρόγραμμα, 8ω/εβδ., 9 διδακτικές μονάδες) στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών Πολυτεχνικής Σχολής ΑΠΘ, σε συνεργασία με τον καθηγητή ΑΠΘ Α. Αναστασιάδη.

- Περιεχόμενο και διεξαγωγή μαθήματος:

Το μάθημα εστιάζεται σε θέματα πολεοδομικού προγραμματισμού και σχεδιασμού με στόχο την προσέγγιση των θεωρητικών, τεχνικών και μεθοδολογικών ζητημάτων και προβλημάτων που παρουσιάζονται κατά τη διαδικασία μίας πολεοδομικής επέμβασης, και ειδικότερα των επεμβάσεων εξυγίανσης και αναβάθμισης υποβαθμισμένων αστικών περιοχών, ιστορικών κέντρων πόλεων και παραδοσιακών περιοχών ενταγμένων σε αστικά κέντρα.

Στο θεωρητικό τμήμα του μαθήματος, οι εισηγήσεις-διαλέξεις εμβαθύνουν στις έννοιες και τις τεχνικές της αστικής ανάλυσης, του πολεοδομικού προγραμματισμού και σχεδιασμού και στον τρόπο χρήσης των προγραμματικών μεγεθών, με στόχο την εξοικείωση των φοιτητών με τα παραπάνω ζητήματα. Συζητούνται επίσης θέματα από την ιστορική και πολεοδομική εξέλιξη της περιοχής μελέτης και γενικότερα της ανάπτυξης των ελληνικών πόλεων και παρουσιάζονται παραδείγματα υλοποιημένων πολεοδομικών επεμβάσεων εξυγίανσης αστικών περιοχών από την ευρωπαϊκή και διεθνή εμπειρία αλλά και από τον ελληνικό χώρο.

Οι φοιτητές καλούνται να επεξεργαστούν μία ολοκληρωμένη σχεδιαστική πρόταση πάνω σε ζητήματα αναβάθμισης, εξυγίανσης και βιώσιμης ανάπτυξης του αστικού χώρου, με επεμβάσεις τόσο στον δημόσιο χώρο όσο και στο κτιριακό απόθεμα, καθώς και της κυκλοφοριακής οργάνωσής του, βάσει της ανάλυσης και καταγραφής της υπάρχουσας κατάστασης, του εντοπισμού των βασικών προβλημάτων αλλά και των δυνατοτήτων που εντοπίζονται. Δίνεται έμφαση στη διατήρηση και ανάδειξη των ιδιαίτερων κοινωνικών, ιστορικών, οικολογικών και μορφολογικών χαρακτηριστικών της περιοχής.

Η πρόταση πολεοδομικής επέμβασης περιλαμβάνει σε μία πρώτη φάση τις γενικές πολεοδομικές επιλογές και ρυθμίσεις για την περιοχή μελέτης της κάθε ομάδας σε κλίμακα 1:1000 ή 1:500 και εξειδικεύεται στη συνέχεια με την επιμέρους μελέτη διαμόρφωσης μίας υποπεριοχής σε ατομικό επίπεδο σε κλίμακα 1:200. Πεδίο εφαρμογής της άσκησης αποτέλεσε για το ακαδημαϊκό έτος 2004-2005 το ιστορικό κέντρο της Θεσσαλονίκης, από την παλιά παραλία μέχρι και την Άνω Πόλη, και από τα Λαδάδικα και τα δυτικά τείχη μέχρι τη περιοχή του Λευκού Πύργου και τα ανατολικά τείχη. Για το ακαδημαϊκό έτος 2005-2006, επιλέχθηκε ως περιοχή μελέτης τμήμα της ανατολικής επέκτασης της πόλης, από τις οδούς Αγγελάκη και Εθνικής Αμύνης στα δυτικά μέχρι την Αρχαιολογικό Μουσείο και την Κατσιμίδου στα ανατολικά, και από την παραλία στα νότια μέχρι την Αγ. Δημητρίου στα βόρεια.

- **10 Δεκεμβρίου 2007:** Διάλεξη με θέμα «Η προβληματική της ένταξης εγκαταλελειμμένων εκτάσεων στον αστικό ιστό: προσεγγίσεις και στρατηγικές» στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων ΕΜΠ, μετά από πρόσκληση της καθηγήτριας Τζ. Κοσμάκη, στο πλαίσιο του εργαστηριακού μαθήματος *Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός 9* (συμμετοχή όλων των διδακτικών ομάδων, θέματα εργαστηρίου: Στρατηγικές συρραφής αστικού ιστού και ελεύθερου χώρου στο Δήμο Υμηττού και Πλατεία οικολογίας στη λαχαναγορά).
- **17 Νοεμβρίου 2005:** Διάλεξη με θέμα «Morphologie urbaine et sociale d'une métropole méditerranéenne. Le cas de Thessalonique» στο UFR de Sciences Sociales et des Humanités, Université de Versailles Saint-Quentin-en-Yvelines, μετά από πρόσκληση της εντεταλμένης διδασκαλίας Carmen Calandra.
- **Οκτώβριος 2002-Φεβρουάριος 2003 (χειμερινό εξάμηνο):** Ανάθεση διδασκαλίας με πλήρη απασχόληση (πρόσληψη με σύμβαση ανάθεσης έργου) του θεωρητικού μαθήματος ΣΤ 107 «Αστικός Σχεδιασμός» (επιλογής Β' εξαμήνου, 1,5 ω/εβδ., 1,5 διδακτικές μονάδες) στο Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Αρχιτεκτονικής Τοπίου (ΕΠΕΑΕΚ) των

Τμημάτων Αρχιτεκτόνων Μηχανικών και Γεωπονίας του ΑΠΘ, σε συνεργασία με την καθηγήτρια ΑΠΘ Α. Καραδήμου-Γερόλυμπου (βλ. Διδακτικές σημειώσεις, 10.3.4).

▪ Περιεχόμενο και διεξαγωγή μαθήματος:

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση με τις θεωρητικές προσεγγίσεις, τις μεθόδους και τα εργαλεία (αναλυτικά και συνθετικά) για την παρέμβαση σ' ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο αστικό τοπίο και εστιάζει σε ζητήματα αναγνώρισης-αξιολόγησης-σχεδιασμού του χώρου της σύγχρονης πόλης. Ειδικότερα αναπτύσσονται τα ζητήματα:

- Σχέσεις πόλης φύσης. Το δίκτυο των ελευθέρων δημοσίων χώρων ως βασικό υπόβαθρο του αστικού σχεδιασμού, σύγχρονα αστικά πάρκα.

- Μορφή, διάρθρωση και τάσεις εξέλιξης της σύγχρονης πόλης.

- Εξέλιξη των θεωριών και των μοντέλων για τον σχεδιασμό του αστικού χώρου. Αστικός σχεδιασμός και σύγχρονες μορφές παρέμβασης σε ιστορικά κέντρα, περιοχές κατοικίας, νέες επεκτάσεις. Ανάδειξη φυσικών-γεωγραφικών-πολιτισμικών χαρακτηριστικών του αστικού τοπίου.

- Αποθεματοποίηση γης και ζητήματα λειτουργίας και σχεδιασμού της 'διάχυτης' πόλης. Ανάκτηση αστικών περιοχών σε εγκατάλειψη.

Η προσέγγιση των παραπάνω θεμάτων γίνεται τόσο μέσα από την ανάπτυξη των σχετικών θεωρητικών απόψεων, όσο και μέσα από την εκτεταμένη παρουσίαση πραγματοποιημένων επεμβάσεων από την ευρωπαϊκή και διεθνή εμπειρία.

Οι φοιτητές καλούνται αρχικά να μελετήσουν και να παρουσιάσουν ατομικά κείμενα που σχετίζονται με την προβληματική του μαθήματος και στη συνέχεια να επεξεργαστούν σε ομάδες ένα ειδικό θέμα που περιλάμβανε την μελέτη, ανάλυση αλλά και τη διατύπωση σχεδιαστικών προτάσεων για τμήματα του εκτεταμένου θαλασσιού μετώπου του πολεοδομικού συγκροτήματος Θεσσαλονίκης.

- **Φεβρουάριος-Σεπτέμβριος 2002:** Ανάθεση διδασκαλίας του μεικτού, θεωρητικού και εργαστηριακού, μαθήματος 406 «Ιστορία και θεσμικό πλαίσιο πολεοδομίας» (υποχρεωτικό μάθημα Δ' εξαμήνου, 2 ω/εβδ. θεωρία και 2 ω/εβδ. εργαστήριο, 5 διδακτικές μονάδες) στο Τμήμα Γεωπληροφορικής και Τοπογραφίας της Σχολής Τεχνολόγων Εφαρμογών του Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Σερρών (βλ. Διδακτικές σημειώσεις, 10.3.2 και 10.3.3).

▪ Περιεχόμενο και διεξαγωγή θεωρητικού μαθήματος:

Ιστορική εξέλιξη της σύγχρονης ευρωπαϊκής και ελληνικής πόλης και της πολεοδομίας της. Εξέλιξη των χειρισμών και επεμβάσεων στον αστικό χώρο που συγκροτούν στις αρχές του 20^{ου} αιώνα την επιστήμη της πολεοδομίας. Ιδιαίτερη έμφαση στην ιστορία της νεοελληνικής πόλης και πολεοδομίας, μέσα από τη διερεύνηση των παραγόντων και συνθηκών που διαμόρφωσαν τη σημερινή εικόνα της.

- Εξέλιξη της ευρωπαϊκής πόλης και πολεοδομίας (από τον όψιμο μεσαίωνα μέχρι την κρίση της μεταπολεμικής πολεοδομίας και την εμφάνιση των σημειακών επεμβάσεων και του αστικού σχεδιασμού στη δεκαετία του '70).

- Εξέλιξη της νεοελληνικής πόλης και ελληνική πολεοδομία (από το τέλος του βυζαντίου μέχρι την μεταπολεμική αστική ανάπτυξη και την εξέλιξη του θεσμικού πλαισίου).

Εισηγήσεις με προβολή διαφανειών. Οι φοιτητές κλήθηκαν να εξεταστούν βάσει της συλλογής κειμένων που τους διανεμήθηκε.

▪ Περιεχόμενο και διεξαγωγή εργαστηριακού μαθήματος:

Εξοικείωση με τις βασικές έννοιες της πολεοδομίας: πολεοδομικός σχεδιασμός και κλίμακες επέμβασης στο χώρο, πολεοδομική πολιτική (μέσα, μηχανισμοί εφαρμογής), πολεοδομικό δίκαιο, πολιτική γης (προϋποθέσεις και μέσα).

- Αστική ανάλυση - οργάνωση του χώρου της πόλης: αστική τυπολογία, οργανικός ιστός, σχεδιασμένος αστικός ιστός, δόμηση, ιδιοκτησιακό καθεστώς, χρήσεις γης, πυκνότητα.

- Θεσμικό πλαίσιο πολεοδομίας στην Ελλάδα: ιστορική εξέλιξη της πολεοδομικής νομοθεσίας, περιεχόμενο πολεοδομικής νομοθεσίας, φορείς άσκησης πολεοδομικής πολιτικής, μηχανισμοί εφαρμογής, εργαλεία πολεοδομικής παρέμβασης, πολιτική γης, είδη σχεδίων (προδιαγραφές, περιεχόμενο, διαδικασία, μεθοδολογία εκπόνησης, φορείς σύνταξης), φορείς και μηχανισμοί εφαρμογής σχεδιασμού, ΓΟΚ, όροι και περιορισμοί δόμησης, ειδικές κατηγορίες μελετών.

Εισηγήσεις με προβολή διαφανειών και προβολή παραδειγμάτων για την επεξεργασία των ασκήσεων. Οι φοιτητές έπρεπε να επεξεργαστούν ένα θεωρητικό θέμα (ανάλυση άρθρων από τον τύπο που σχετίζονταν με ζητήματα του αστικού χώρου) και μία άσκηση πεδίου (αναγνώριση και καταγραφή περιοχών με διαφορετικά ποιοτικά χαρακτηριστικά αστικού ιστού -κέντρο πόλης, πρώην προσφυγική περιοχή, πρώην περιοχή αυθαιρέτων- και σύγκρισή τους).

- **25 Ιανουαρίου 2002, 12 Δεκεμβρίου 2003:** Διαλέξεις στο Σεμινάριο για την εκπόνηση ερευνητικής εργασίας για φοιτητές του πτυχιακού προγράμματος των Α. Καραδήμου-Γερόλυμπου και Κ. Καυκούλα, Τομέας Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Τμήμα Αρχιτεκτόνων Πολυτεχνικής Σχολής ΑΠΘ, με θέμα: «Ανάλυση κειμένων, άντληση πληροφοριών από εικονογραφικά και χαρτογραφικά δεδομένα, τεχνικές παρουσίασης» (βλ. Διδακτικές σημειώσεις, 10.3.1).
- **31 Ιανουαρίου 2002:** Διάλεξη στο μάθημα των Α. Καραδήμου-Γερόλυμπου και Κ. Καυκούλα, *Κατοικία και αστικός σχεδιασμός*, με θέμα «Επεμβάσεις στον δημόσιο αστικό χώρο. Το παράδειγμα της Βαρκελώνης», Τομέας Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Τμήμα Αρχιτεκτόνων Πολυτεχνικής Σχολής ΑΠΘ.
- **Δεκέμβριος 1995-Ιούνιος 1996:** Βοηθός στο τμήμα αρχιτεκτονικής της ιδιωτικής σχολής DEI (foundation course για φοίτηση στην Αγγλία). Παρακολούθηση και διόρθωση θεμάτων για την κατάρτιση των ατομικών portfolio των μαθητών, οργάνωση εκθέσεων, σχεδιασμός εντύπου της σχολής.
- **Σεπτέμβριος 1995-Ιούνιος 1996:** Ιδιαίτερα μαθήματα ελευθέρου και γραμμικού σχεδίου, προετοιμασία για τις πανελλήνιες εξετάσεις σχεδίου εισαγωγής στην αρχιτεκτονική σχολή σε μαθητές της Γ΄ Λυκείου.

8. Επαγγελματική δραστηριότητα

- **Ιανουάριος-Απρίλιος 2013:** Συμμετοχή στον αρχιτεκτονικό διαγωνισμό προσχεδίων για την «Ανάπλαση της Πλατείας Ελευθερίας» Θεσσαλονίκης (σε συνεργασία με τους: CMYT Architecture urbaine, Cristiana Mazzoni // Yannis Tsiomis, M. Τρατσέλα, Ε. Αθανασιάδου, Α. Παπαγιαννάκη, Π. Κικίδη,).
- **Μάρτιος 2012:** Συμμετοχή στον αρχιτεκτονικό διαγωνισμό ιδεών για την «ανάπλαση-ανάδειξη της ‘Βαλκανικής Πλατείας’ στην περιοχή του πρώην στρατοπέδου Στρεμπενιώτη του Δήμου Νεάπολης-Συκεών Θεσσαλονίκης» (σε συνεργασία με τους Γ. Κλειδαρά, Α. Παπαγιαννάκη, Ε. Σειρά, Α. Σπυριδωνίδου, Σ. Τσελεπίδη).
- **Μαΐος-Σεπτέμβριος 2008:** Ανακαίνιση και μετατροπή διώροφου καταστήματος σε φροντιστήριο.
- **Μάρτιος-Απρίλιος 2006:** Μετατροπή ισόγειου καταστήματος σε εργαστήριο φυσικοθεραπείας.
- **Ιούνιος 2003:** Συμμετοχή στον αρχιτεκτονικό διαγωνισμό Europan 7 «Προαστιακή πρόκληση. Ενίσχυση της αστικότητας. Οικιστική διαφοροποίηση». Μελέτη «Ευέλικτα συστήματα»: Σχεδιασμός περιοχής κατοικίας στην περιφέρεια της πόλης, Δήμος Ν. Ιωνίας Μαγνησίας (σε συνεργασία με τους Η. Δόβα, Ε. Κανάκη, Ε. Μπαλάφη, Σ. Τσελεπίδη).
- **Δεκέμβριος 1999:** Μελέτη και σχεδιασμός τοπογραφικών σχεδίων αλληλεπίθεσης παλαιού και νέου ιστού σε επιλεγμένες περιοχές της Θεσσαλονίκης και των άλλων έξι πρωτευουσών των νομών της Κεντρικής Μακεδονίας για την έκδοση επιτοίχιου ημερολογίου (έτος 2000), ΤΕΕ/ΤΚΜ (Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος / Τμήμα Κεντρικής Μακεδονίας) (βλ. Άλλες δημοσιεύσεις, 10.4.4).
- **Μαΐος-Σεπτέμβριος 1999, Μάιος-Ιούλιος 2000:** Έρευνα καταγραφής χρήσεων και χαρακτηριστικών του κτιριακού αποθέματος του ιστορικού κέντρου της πόλης Rouen (Rouen Rive Droite, Γαλλία) για την αναθεώρηση του Plan d’Occupation du Sol (POS - αντίστοιχο του ΓΠΣ). Απεικόνιση δεδομένων σε κλίμακα οικοδομικού τετραγώνου (σχέδια και ηλεκτρονική μορφή). Συμμετοχή στην ομάδα μελέτης: Association PHILOXENI’A (πρόεδρος Clara Sandrini, αρχιτέκτων), η οποία μετονομάστηκε σε Association HETEROPOLIS (πρόεδρος Carmen Calandra, αρχιτέκτων-πολεοδόμος). Φορέας ανάθεσης: Ville de Rouen, Service Prospective Urbaine.
- **Νοέμβριος 1996-Μάρτιος 1997:** Συνεργάτης της επιστημονικής ομάδας σύνταξης και έκδοσης του τεύχους για τον διεθνή διαγωνισμό Αριστοτέλους- ανασχεδιασμός του μνημειακού άξονα της Θεσσαλονίκης. Aristotelous. Redesign of the civic axis of Thessaloniki, Οργανισμός Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης Θεσσαλονίκη ’97 (βλ. Άλλες δημοσιεύσεις, 10.4.1).

- **Αύγουστος-Νοέμβριος 1996:** Στο αρχιτεκτονικό γραφείο του Η. Γερόλυμπου. Συνεργάτης της ομάδας μελέτης του Ανατολικού Αρχαιολογικού Περιπάτου στο Ιστορικό Κέντρο Θεσσαλονίκης (ανάπλαση και βελτίωση δημοσίων χώρων), ανάθεση μελέτης: Οργανισμός Πολιτιστικής Πρωτεύουσας - Θεσσαλονίκη '97 (βλ. Άλλες δημοσιεύσεις, 10.4.2).
- **1995-1996:** Ανασύσταση σχεδίων αγορών και ανοικοδομήσεων πόλεων μετά από καταστροφές (βλ. Α. Καραδήμου-Γερόλυμπου, *Μεταξύ Ανατολής και Δύσης - Βορειοελλαδικές πόλεις στην περίοδο των οθωμανικών μεταρρυθμίσεων*, Τροχαλία, Αθήνα, Οκτώβριος 1997, σελ. 69, 91, 94, 100, 105, 109, 129, 136, 173).
- **Ιούνιος-Ιούλιος 1995:** Στο αρχιτεκτονικό γραφείο του Α. Πιστιόλη. Μελέτη: Αποκατάσταση και επανάχρηση παλιού εργοστασίου στην Έδεσσα, καινούρια χρήση: ξενοδοχείο και συνεδριακό κέντρο.
- **Νοέμβριος-Δεκέμβριος 1994:** Στο αρχιτεκτονικό γραφείο του Π. Κοσμόπουλου. Πανελλήνιος αρχιτεκτονικός διαγωνισμός ιδεών που προκήρυξε ο Δήμος Καλαμαριάς για την Αξιοποίηση του χώρου του πρώην στρατοπέδου Μακεδονομάχου Κόδρα.
- **Οκτώβριος 1994:** Στο αρχιτεκτονικό γραφείο του Γ. Νικούλη. Διαγωνισμός για την Εστία των φοιτητών της Στρατιωτικής Ακαδημίας Θεσσαλονίκης.

9. Επιστημονικές εργασίες - Δημοσιεύσεις¹

9.1. Διατριβές

1. ΒΙΤΟΠΟΥΛΟΥ Α. (1998, Σεπτέμβριος), *Terrains militaires: transformations et stratégies de gestion à Thessalonique après 1912 (= Στρατιωτικές εκτάσεις: αστικές μεταβολές και στρατηγικές διαχείρισης στη Θεσσαλονίκη μετά το 1912)*, DEA «Projet Architectural et Urbain - théories et dispositifs», Ecoles d'Architecture et Institut Français d'Urbanisme/Université Paris 8, sous la dir. de : Yannis Tsiomis, co-directeur : Pierre Pinon, Paris, 160 σελ. και παράρτημα χαρτών και σχεδίων.
2. ΒΙΤΟΠΟΥΛΟΥ Α. (2010, Μάρτιος), *Mutations foncières et urbaines pour la production des espaces et équipements publics dans la ville grecque moderne. Les propriétés de l'Armée et de l'Université et la formation de l'espace urbain de Thessalonique de 1912 jusqu'à nos jours (= Ιδιοκτησιακές και αστικές μεταβολές για την παραγωγή του δημόσιου χώρου και των εγκαταστάσεων κοινωνικού εξοπλισμού στη νεοελληνική πόλη. Οι ιδιοκτησίες του Στρατού και του Πανεπιστημίου και ο σχηματισμός του αστικού χώρου της Θεσσαλονίκης από το 1912 έως σήμερα)*, doctorat du 3^{ème} cycle, Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales (EHESS), sous la dir. de : Yannis Tsiomis, Paris, 593 σελ. και 127 σελ. παράρτημα πινάκων, αρχείων, χαρτών και σχεδίων. Υπό δημοσίευση στον εκδοτικό οίκο Editions Universitaires Européennes.

9.2. Άρθρα σε βιβλία, επιστημονικά περιοδικά και πρακτικά συνεδρίων (με κρίση ή πρόσκληση)

1. ΒΙΤΟΠΟΥΛΟΥ Α. (2000), «Αποθεματοποίηση γης και “ανακύκλωση” στρατιωτικών εκτάσεων. Όψεις του μεταπολεμικού εξαστισμού της ελληνικής πόλης και το παράδειγμα της Θεσσαλονίκης», στο *Η Πολεοδομία στην Ελλάδα από το 1949 έως το 1974*, πρακτικά του Β' Πανελληνίου Επιστημονικού Συνεδρίου της Εταιρείας Ιστορίας της Πόλης και της Πολεοδομίας, Βόλος: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας, σελ. 167-189.
2. ΒΙΤΟΠΟΥΛΟΥ Α., ΚΑΡΑΔΗΜΟΥ-ΓΕΡΟΛΥΜΠΟΥ Α. (2002), «Ο σχεδιασμός της πανεπιστημιούπολης της Θεσσαλονίκης. Η σημασία ενός μακρόπνοου σχεδιασμού», στο

¹ Βλ. ντοσιέ πιστοποιητικά-βεβαιώσεις και αντίγραφα επιστημονικών εργασιών – δημοσιεύσεων.

- Θεσσαλονίκη. *Επιστημονική Επετηρίδα του Κέντρου Ιστορίας Θεσσαλονίκης του Δήμου Θεσσαλονίκης*, τομ. έκτος, Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ιστορίας Θεσσαλονίκης, σελ. 273-291.
3. ΒΙΤΟΠΟΥΛΟΥ Α. (2003, 2008), «Ιδιοκτησιακές μεταβολές και παραγωγή του δημόσιου χώρου στη νεοελληνική πόλη», πρακτικά συνεδρίου *Μετασχηματισμοί της ελληνικής πόλης. Σοσιαλιστική θεωρία, προοπτικές και καθημερινή πράξη*, Αθήνα: Νέο Κίνημα Αρχιτεκτόνων, 9-11 Μαΐου 2003, σελ. 237-250 (σε ηλεκτρονική μορφή/CD-rom το 2003 και σε έντυπη το 2008).
 4. ΚΑΡΑΔΗΜΟΥ-ΓΕΡΟΛΥΜΠΟΥ Α., ΒΙΤΟΠΟΥΛΟΥ Α. (2005), «Πολεοδομική οργάνωση κατά ζώνες. Απόπειρες συνολικής αναδιάρθρωσης της νεοελληνικής πόλης κατά τον μεσοπόλεμο», πρακτικά συνεδρίου *Ελευθέριος Βενιζέλος και ελληνική πόλη. Πολεοδομικές πολιτικές και κοινωνικοπολιτικές ανακατατάξεις*, Αθήνα: Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος», Τμήμα Αρχιτεκτόνων ΕΜΠ, Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος, σελ. 347-359.
 5. α. COLONAS V., VITOPOULOU A. (2005), «Enjeux et outils de la protection du patrimoine récent en Grèce : de la conservation à la reconversion (= Διακυβεύματα και εργαλεία της προστασίας της νεώτερης πολιτιστικής κληρονομιάς στην Ελλάδα: από τη διατήρηση στην επανάχρηση)», in A. ABRY, R. CARABELLI (eds.), *Reconnaître et protéger l'architecture récente en Méditerranée*, Paris: Ed. Maisonneuve et Larose, pp. 91-127.
β. Αναπαραγωγή του συνόλου των δεδομένων και των κειμένων της έρευνας (τεύχος 47 σελ.) σε ιστοσελίδα και σε CD-rom από την Association pour la Recherche sur la Ville et l'Habitat (ARVHA).
 6. COLONAS V., VITOPOULOU A. (2006), «Casa Bianca : l'histoire d'une réhabilitation (= Casa Bianca : η ιστορία μίας αποκατάστασης)», in *Patrimoines Partagés en Méditerranée. Eléments clés de la réhabilitation*, Euromed Heritage II, Alexandria: Alexandria preservation Trust, pp. 76-85.
 7. YEROLYMPOS A., VITOPOULOU A. (2006), «Salonico· che curva come un arco attorno al mare materno / Thessaloniki· curving like a bow around the maternal sea», στο δίγλωσσο κατάλογο της έκθεσης *Città di Pietra (Cities of Stone)*, υπευθ. έκθεσης Claudio D'Amato Guerrieri, παράπλευρη έκθεση στη 10^η Διεθνή Έκθεση Αρχιτεκτονικής *Cities, Architecture and Society* της Biennale της Βενετίας, Venezia: Ed. Fondazione La Biennale, Marsilio, pp. 193-197.
 8. YEROLYMPOS A., VITOPOULOU A. (2006), «L'espace public dans la formation de la ville grecque moderne : rayonnement et décadence de la place du XIXe au XXe siècle (=Ο δημόσιος χώρος κατά τον σχηματισμό της νεοελληνικής πόλης: ακτινοβολία και παρακμή της πλατείας από τον 19^ο στον 20^ο αιώνα)», πρακτικά 8^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Αστικής Ιστορίας *Urban Europe in Comparative Perspective*, Στοκχόλμη: European Association of Urban Historians (EAUH), 6 σελ. (σε ηλεκτρονική μορφή/CD-rom).
 9. YEROLYMPOS A., VITOPOULOU A. (2007), «Plateia Aristotelous, Thessaloniki» και «Plateia Syntagmatos, Athina», in Franco Mancuso, Krzysztof Kowalski (eds.), *Squares of Europe, Squares for Europe – Places d'Europe, Places pour l'Europe*, Cracow: Jagiellonian University Press, σελ. 198-199 και 202-203.
 10. ANANIADOU-TZIMOPOULOU M., YEROLYMPOS A., VITOPOULOU A. (2007), « L'espace public et le rôle de la place dans la ville grecque moderne. Evolution historique et enjeux contemporains (= Ο δημόσιος χώρος και ο ρόλος της πλατείας στη νεοελληνική πόλη. Ιστορική εξέλιξη και σύγχρονα διακυβεύματα) », *Etudes balkaniques. Cahiers Pierre Belon, L'espace public dans le Sud-Est européen*, no 14, Paris: Ed. De Boccard, pp. 25-52.
 11. ΒΙΤΟΠΟΥΛΟΥ Α., ΚΑΡΑΔΗΜΟΥ-ΓΕΡΟΛΥΜΠΟΥ Α. (2007, υπό έκδοση), «Ανάκτηση των χώρων της αποβιομηχάνισης: Πολεοδομικές προσεγγίσεις και ζητήματα υλοποίησης», στα πρακτικά της 5^{ης} Πανελληνίας Επιστημονικής συνάντησης της Διεθνούς Επιτροπής για τη διατήρηση της Βιομηχανικής Κληρονομιάς TICCIH – ελληνικό τμήμα, *Το τέλος των γιγάντων. Βιομηχανική κληρονομιά και μετασχηματισμοί των πόλεων*, Βόλος 22-25 Νοεμβρίου 2007, 20 σελ.
 12. ΚΑΦΚΟΥΛΑ Κ., ΒΙΤΟΠΟΥΛΟΥ Α. (2009), «Visionaries versus politicians: rejecting the professional knowledge in building the Greek post-war cities», in Elena Cogato Lanza, Patrizia Bonifazio (eds.), *Les experts de la Reconstruction / Gli Esperti della ricostruzione*, Genève: MetisPresses, pp. 49-58.

13. ΚΑΡΑΚΩΣΤΑ Μ., ΒΙΤΟΠΟΥΛΟΥ Α. (2009), «Στρατηγικές επανάχρησης στρατιωτικών εκτάσεων: Βιώσιμες πολεοδομικές προσεγγίσεις σχεδιασμού και υλοποίησης. Η περίπτωση της Γερμανίας» στο Πρακτικά 2^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Βόλος: Πανεπιστημιακές εκδόσεις Θεσσαλίας, τόμος II, σελ. 611-619.
14. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ Α., ΒΙΤΟΠΟΥΛΟΥ Α. (2010, υπό έκδοση), «Μοντέρνο κίνημα, ιδιοκτησία γης και αστικός ιστός: δυνατότητες επεμβάσεων αστικής ανάπτυξης στο κέντρο της Θεσσαλονίκης», στο ΒΙΤΟΠΟΥΛΟΥ Α., ΚΑΡΑΔΗΜΟΥ-ΓΕΡΟΛΥΜΠΟΥ Α., ΤΟΥΡΝΙΚΙΩΤΗΣ Π. (επιμ.), Η ελληνική πόλη και η πολεοδομία του μοντέρνου, Τα τετράδια του μοντέρνου, νο 5 (πρακτικά της 5^{ης} επιστημονικής συνάντησης του ελληνικού DOCOMOMO, Θεσσαλονίκη 3-4 Ιουνίου 2010), Αθήνα: Futura, σελ. 247-261.
15. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ Δ.Β., ΒΙΤΟΠΟΥΛΟΥ Α., ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ Α., ΜΠΑΡΤΖΩΚΑΣ-ΤΣΙΟΠΡΑΣ Α. (2012), «Αστική αναγέννηση και marketing τόπου: Αναζητώντας την εξωστρεφή ταυτότητα της Θεσσαλονίκης μέσα από ένα σχέδιο αστικής αναγέννησης στην περιοχή της δυτικής εισόδου», στο ΔΕΦΝΕΡ Α., ΚΑΡΑΧΑΛΗΣ Ν. (επιμ.), Marketing & Branding Τόπου: Η Διεθνής Εμπειρία και η Ελληνική Πραγματικότητα, Βόλος: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας, σελ 133-148.
16. ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Ε., ΒΙΤΟΠΟΥΛΟΥ Α., ΚΑΡΑΔΗΜΟΥ-ΓΕΡΟΛΥΜΠΟΥ Α., ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΑΚΗΣ Α., ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ Χ. (2012), «Από το εικονικό στο εφικτό: πράξεις αστικού σχεδιασμού για την καθημερινή ζωή», Πρακτικά 3ου Πανελληνίου Συνεδρίου Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πολυτεχνική Σχολή Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Βόλος 27-30 Σεπτεμβρίου 2012, σελ. 651-656 (σε ηλεκτρονική μορφή/CD-rom).
17. ΒΙΤΟΠΟΥΛΟΥ Α. (2012, υπό έκδοση), «Salonique, 1912-2012 : un siècle de fabrication de la ville. Le rôle des détenteurs du foncier public » in Chabard P., Grudet I., Thibault E. (sous la dir. de), La métropole en projet. XIXe-XXe siècles, Paris: Editions de la Villette.
18. ΒΙΤΟΠΟΥΛΟΥ Α. (2013), «Αναζωογόνηση ή αναγέννηση ή ανανέωση, αστική», «Βαρκελώνης, αστική στρατηγική», «Βιομηχανικών περιοχών και εγκαταστάσεων, επανάχρηση», «Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (ΓΠΣ)», «Διεθνή Συνέδρια Μοντέρνας Αρχιτεκτονικής», «Euralille», «Krier, Léon», «Krier, Rob (Robert)», «Lynch, Kevin Andrew», «Μπολόνια (Bologna), επέμβαση στην πόλη της», «πολιτιστικός εξοπλισμός», «στρατοπέδων, επανάχρηση», «Σχέδιο Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης της Ανοιχτής Πόλης (ΣΧΟΟΑΠ)», λήμματα στο ΜΠΟΥΡΑΣ Χ., ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ Δ. (επιμ.), Αρχιτεκτονική, Αθήνα: Εκδοτικός Οίκος Μέλισσα, σελ. 21, 52, 59, 70-71, 94, 123, 192, 208, 236, 302, 351, 364.
19. ΒΙΤΟΠΟΥΛΟΥ Α., ΓΕΜΕΝΕΤΖΗ Γ., ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ Α., ΚΑΥΚΑΛΑΣ Γ., ΤΑΣΟΠΟΥΛΟΥ Α. (2013, Οκτώβριος), «Θέσεις και θεματικές για τις πόλεις και την οικονομική κρίση», π – Μηχανικοί χωροταξίας, πολεοδομίας & περιφερειακής ανάπτυξης, Ενημερωτικό Δελτίο Μηχανικών Πολεοδομίας, Χωροταξίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης, νο 12.

9.3. Επιμέλεια βιβλίων και εντύπων

1. ΒΙΤΟΠΟΥΛΟΥ Α., ΚΑΡΑΔΗΜΟΥ-ΓΕΡΟΛΥΜΠΟΥ Α., ΤΟΥΡΝΙΚΙΩΤΗΣ Π. (επιμ.) (υπό έκδοση), Η ελληνική πόλη και η πολεοδομία του μοντέρνου, Τα τετράδια του μοντέρνου, νο 5 (πρακτικά της 5^{ης} επιστημονικής συνάντησης του ελληνικού DOCOMOMO, Θεσσαλονίκη 3-4 Ιουνίου 2010), Αθήνα: Futura, 385 σελ.
2. Θεσσαλονίκη 100+. Αρχιτεκτονική και Πόλη. Εκμοντερνισμοί και Προσαρμογές, Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας / Τμήμα Κεντρικής Μακεδονίας, Τμήμα Αρχιτεκτόνων Πολυτεχνικής Σχολής ΑΠΘ, Διαπανεπιστημιακό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Μουσειολογίας, Θεσσαλονίκη 2012, συνοπτικός κατάλογος της ομότιπλης έκθεσης. Σε συνεργασία με τον καθηγητή ΑΠΘ Ν. Καλογήρου. 28 σελ.

9.4. Διδακτικές σημειώσεις

1. Ερευνητική εργασία, σημειώσεις για το σεμινάριο για φοιτητές του πτυχιακού προγράμματος, διδάσκουσες: Α. Καραδήμου-Γερόλυμπου, Κ. Καυκούλα, συνεργάτιδες: Α. Βιτοπούλου, Μ. Βρασίδα, Τομέας Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Τμήμα Αρχιτεκτόνων, ΑΠΘ, Θεσσαλονίκη, Ιανουάριος, 2002 (τεύχος σε φωτοαντίγραφο, 43 σελ.).
Συμμετοχή με κείμενο για την μελέτη, αξιολόγηση και αξιοποίηση του υλικού: ανάλυση περιεχομένου (ορισμός, γενική μεθοδολογία, μορφές ανάλυσης περιεχομένου), ανάλυση κειμένου (φάσεις ανάλυσης), άντληση πληροφοριών από εικονογραφικά και χαρτογραφικά δεδομένα, πρακτικές συμβουλές για τον χειρισμό του υλικού, 10 σελ.
2. Ιστορία πολεοδομίας: θεωρία και πρακτικές, συλλογή κειμένων και εικονογραφικού υλικού για το θεωρητικό μάθημα «Ιστορία και θεσμικό πλαίσιο πολεοδομίας», διδάσκουσα: Α. Βιτοπούλου, Τμήμα Γεωπληροφορικής και Τοπογραφίας Σχολής Τεχνολόγων Εφαρμογών, ΤΕΙ Σερρών, Σέρρες, Απρίλιος 2002 (τεύχος σε φωτοαντίγραφο).
3. Πολεοδομικός σχεδιασμός - θεσμικό πλαίσιο πολεοδομίας, συλλογή κειμένων για το εργαστηριακό μάθημα «Ιστορία και θεσμικό πλαίσιο πολεοδομίας», διδάσκουσα: Α. Βιτοπούλου, Τμήμα Γεωπληροφορικής και Τοπογραφίας Σχολής Τεχνολόγων Εφαρμογών, ΤΕΙ Σερρών, Σέρρες, Απρίλιος 2002 (τεύχος σε φωτοαντίγραφο).
4. Αστικός σχεδιασμός και τοπίο, συλλογή κειμένων και σημειώσεων για το μάθημα «Αστικός Σχεδιασμός» του διατμηματικού προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών «Αρχιτεκτονική Τοπίου», διδάσκουσες: Α. Καραδήμου-Γερόλυμπου, Α. Βιτοπούλου, Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Τμήμα Γεωπονίας, ΑΠΘ, Θεσσαλονίκη, 2004 (τεύχος σε φωτοαντίγραφο, 122 σελ.).
Συμμετοχή με τα κείμενα (81 σελ.):
 - Αστικός σχεδιασμός (15 σελ.)
 - Δημόσιος χώρος και αστικός σχεδιασμός. Το παράδειγμα της Βαρκελώνης (15 σελ.)
 - Εγκαταλελειμμένες αστικές εκτάσεις (44 σελ.)
 - Επεμβάσεις ανάκτησης σε εγκαταλελειμμένες βιομηχανικές εγκαταστάσεις και σιδηροδρομικές υποδομές
 - Επεμβάσεις ανάκτησης σε λιμενικές εγκαταστάσεις και παρόχθια αστικά μέτωπα
 - Τοπίο και αστικός σχεδιασμός. Σχόλια για την προσέγγιση αστικών θεμάτων μέσα από τις επιστήμες του τοπίου (7 σελ.).
5. Πολεοδομικός σχεδιασμός και φυσικό περιβάλλον: θεωρητικές προσεγγίσεις και εφαρμογές, φυλλάδια για το αντίστοιχο εκτεταμένο εργαστήριο πολεοδομικού σχεδιασμού, διδάσκουσες: Ε. Αθανασίου, Α. Βιτοπούλου, Τμήμα Αρχιτεκτόνων Πολυτεχνικής Σχολής ΑΠΘ, εαρινό εξάμηνο 2004-2005 (σε συνεργασία με την Ε. Αθανασίου, φωτοαντίγραφο, 36 σελ.).
6. ΒΙΤΟΠΟΥΛΟΥ Α. (2007, 2009), Επεμβάσεις αστικής ανάπτυξης και ανάκτησης εγκαταλελειμμένων αστικών περιοχών, σημειώσεις μαθήματος «Αστική ανάλυση και Πολεοδομικός σχεδιασμός» το οποίο μετατράπηκε από το ακ. έτος 2008-2009 σε «Συνθετικό εργαστήριο Πολεοδομίας: από τον Αστικό στον Πολεοδομικό Σχεδιασμό», Βέροια: Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης Πολυτεχνικής Σχολής ΑΠΘ, 31 σελ. (σε ηλεκτρονική μορφή, συνοδεύονται από παρουσιάσεις powerpoint 312 διαφανειών με κείμενο και εικόνες).
7. ΒΙΤΟΠΟΥΛΟΥ Α. (2010), παρουσιάσεις powerpoint μαθήματος «Πόλη και Πολεοδομία», Βέροια: Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης Πολυτεχνικής Σχολής ΑΠΘ (σε ηλεκτρονική μορφή, 664 διαφάνειες με κείμενο και εικόνες).

9.5. Άλλες δημοσιεύσεις

1. Αριστοτέλους- ανασχεδιασμός του μνημειακού άξονα της Θεσσαλονίκης. Aristotelous. Redesign of the civic axis of Thessaloniki, τεύχος προκήρυξης του ομότιπλου διεθνούς διαγωνισμού, Έκδοση Οργανισμού Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης Θεσσαλονίκη '97, Θεσσαλονίκη, Μάρτιος 1997, 78 σελ. (σχεδίαση χαρτών, επιμέλεια έκδοσης, συνεργάτης της επιστημονικής ομάδας σύνταξης: Α. Καραδήμου-Γερόλυμπου, Γ. Βελένης, Σ. Βούγιας).

2. Δημοσίευση της αρχιτεκτονικής μελέτης για τον Ανατολικό Αρχαιολογικό Περίπατο Θεσσαλονίκης στο μηνιαίο τεχνικό περιοδικό *Κτίριο* και στην εφημερίδα *Μακεδονία* (βλ. «Ανάπλαση και βελτίωση δημοσίων χώρων της Θεσσαλονίκης - Μία πρόταση αστικού σχεδιασμού», *Κτίριο*, τεύχος 104, Μάρτιος 1998, σελ. 51-54 και το αφιέρωμα «Η πόλη που τραυματίσαμε», *Μακεδονία*, 12 Δεκεμβρίου 1999).
3. Αναζητώντας την αστικότητα - Επέμβαση στην περιοχή Τερψιθέας, στο *Αρχιτεκτονική* 96-97. *Διπλωματικές Εργασίες*, Τμήμα Αρχιτεκτόνων Πολυτεχνικής Σχολής ΑΠΘ, Εκδόσεις Ζήτη, Θεσσαλονίκη, 1999, σελ. 108-109 (σε συνεργασία με τον Γ. Σωτηρίου).
4. Επιτοίχιο ημερολόγιο έτους 2000, Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος / Τμήμα Κεντρικής Μακεδονίας (μελέτη και σχεδιασμός τοπογραφικών σχεδίων).
5. «Πανεπιστημιούπολη: ένας αυτοτελής χώρος», *Η Καθημερινή-Επτά Ημέρες*, αφιέρωμα: «Η Θεσσαλονίκη του Ερνέστ Εμπράρ», Κυριακή 24 Οκτωβρίου 2004, σελ. 20-21.
Συνοπτική μορφή του άρθρου «Ο σχεδιασμός της πανεπιστημιούπολης της Θεσσαλονίκης. Η σημασία ενός μακρόπνοου σχεδιασμού» (βλ. Επιστημονικές εργασίες - Δημοσιεύσεις, 11.2.2).

10. Διοργάνωση συνεδρίων και εκθέσεων

- **Δεκέμβριος 2012-Ιανουάριος 2013:** Συμμετοχή στην Οργανωτική και Επιστημονική Επιτροπή, καθώς και στην Ομάδα έρευνας και τεκμηρίωσης της έκθεσης «Θεσσαλονίκη 100+. Αρχιτεκτονική και Πόλη. Εκμοντερνισμοί και Προσαρμογές» που διοργανώθηκε από το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας / Τμήμα Κεντρικής Μακεδονίας, το Τμήμα Αρχιτεκτόνων ΠΣ ΑΠΘ και το Διαπανεπιστημιακό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Μουσειολογίας ΑΠΘ με τη συνεργασία του Οργανισμού Μεγάρου Μουσικής Θεσσαλονίκης. Επιμέλεια ενότητας μεταπολεμικών χρόνων και επιμέλεια πολεοδομικών θεμάτων ενοτήτων οθωμανικού εκσυγχρονισμού, μεσοπολέμου, μεταπολεμικών χρόνων.
- **Ιούνιος 2010:** Συμμετοχή στην Οργανωτική Επιτροπή της **5^η Επιστημονικής Συνάντησης του ελληνικού DOCOMOMO**, Θεσσαλονίκη, 3-4 Ιουνίου 2010. Οργάνωση: Ελληνική Ομάδα DOCOMOMO, Τμήμα Αρχιτεκτόνων Πολυτεχνικής Σχολής ΑΠΘ - Τομέας Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης.
- **Νοέμβριος 2008 και Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2010:** Συμμετοχή στη διοργάνωση και επιμέλεια της έκθεσης «Πλατείες της Ευρώπης, Πλατείες για την Ευρώπη», η οποία βασίστηκε στα αποτελέσματα του κοινοτικού ερευνητικού προγράμματος «La Place, un patrimoine européen (= Η Πλατεία. Ευρωπαϊκή πολιτιστική κληρονομιά» (βλ. Ερευνητική δραστηριότητα) και παρουσιάστηκε αρχικά στο Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού στη Θεσσαλονίκη και στη συνέχεια στο Μουσείο Μπενάκη (σε συνεργασία με τους: Μ. Ανανιάδου-Τζιμπούλου, καθηγήτρια ΑΠΘ, Α. Καραδήμου-Γερόλυμπου, καθηγήτρια ΑΠΘ, Κ. Κακούλα, αναπλ. καθηγήτρια ΑΠΘ, Σ. Ζαφειρόπουλο, επίκ. καθηγητή ΑΠΘ, Σ. Γκαβούση, Ζ. Καρακινάρη, Β. Τσιούμα, αρχιτέκτονες μηχανικούς).

11. Συμμετοχές και διακρίσεις σε διαγωνισμούς - εκθέσεις

- **Απρίλιος 2013/Ιούλιος 2013:** Εξαγορά μελέτης συμμετοχής στον αρχιτεκτονικό διαγωνισμό προσχεδίων για την «Ανάπλαση της Πλατείας Ελευθερίας» Θεσσαλονίκης (σε συνεργασία με τους: CMYT Architecture urbaine, Cristiana Mazzoni // Yannis Tsiomis, Μ. Τρατσέλα, Ε. Αθανασιάδου, Α. Παπαγιαννάκη, Π. Κικίδη).
- **Μάρτιος 2012:** Συμμετοχή στον αρχιτεκτονικό διαγωνισμό ιδεών για την «ανάπλαση-ανάδειξη της 'Βαλκανικής Πλατείας' στην περιοχή του πρώην στρατοπέδου Στρεμπενιώτη του Δήμου Νεάπολης-Συκεών Θεσσαλονίκης» (σε συνεργασία με τους Γ. Κλειδαρά, Α. Παπαγιαννάκη, Ε. Σειρά, Α. Σπυριδωνίδου, Σ. Τσελεπίδη).

- **Ιούνιος 2003:** Συμμετοχή στον αρχιτεκτονικό διαγωνισμό Europan 7 «Προαστιακή πρόκληση. Ενίσχυση της αστικότητας. Οικιστική διαφοροποίηση». Μελέτη «Ευέλικτα συστήματα»: Σχεδιασμός περιοχής κατοικίας στην περιφέρεια της πόλης, Δήμος Ν. Ιωνίας Μαγνησίας (σε συνεργασία με τους Η. Δόβα, Ε. Κανάκη, Ε. Μπαλάσης, Σ. Τσελεπίδη).

Πριν από την ολοκλήρωση των αρχιτεκτονικών σπουδών

- **1997:** Έκθεση φοιτητικών εργασιών του μαθήματος «Φύση & Χωροκατασκευές» (διδ.: αναπλ. καθ. Ν. Τσινίκας), Εκθεσιακός χώρος Πολυτεχνικής Σχολής [βλ. έκδοση *Φύση & Χωροκατασκευές*, φοιτητικές εργασίες, Γ΄ κύκλου σπουδών ακαδ. έτους 1996-97, Τμήμα Αρχιτεκτόνων Πολυτεχνικής Σχολής ΑΠΘ, Εκδόσεις University Studio Press, Θεσσαλονίκη, 1997, σελ. 42, 89 (σε συνεργασία με τον Γ. Σωτηρίου)].
- **1996-1997:** Έκθεση επιλεγμένων projects στα πλαίσια του προγράμματος «Europe: Coast wise» που οργανώθηκε από 21 ευρωπαϊκές αρχιτεκτονικές σχολές στις οποίες και περιόδευσε. Μελέτη: Διαμόρφωση του αρχαιολογικού χώρου της Μαρώνειας (σε συνεργασία με τις Μ. Αναστασοπούλου, Κ. Καλιμπάνη).
- **Ιούλιος 1996:** Ευρωπαϊκός φοιτητικός διαγωνισμός «New islands around Venice», υπό την αιγίδα του EASA (European Association of Students of Architecture - section Venice). Θέμα: Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης στο νησί Lazzaretto Vecchio (σε συνεργασία με τους Α. Παπαδιά, Γ. Σωτηρίου).
- **Μάιος 1992:** Έκθεση φοιτητικών εργασιών του μαθήματος «Εισαγωγή στον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό» (διδ. ομάδα: Ε. Ανδρεαδάκη, Τ. Ανδρεάδου, Ζ. Καραμάνου, Στ. Κουκόπουλος, Ν. Νομικός), Εκθεσιακός χώρος Πολυτεχνικής Σχολής. Μέλος της οργανωτικής επιτροπής.

12. Συμμετοχή σε επαγγελματικές και επιστημονικές οργανώσεις

Μέλος του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (ΤΕΕ). Μέλος Μόνιμης Επιτροπής Αρχιτεκτονικών Θεμάτων ΤΕΕ/ΤΚΜ (2013).

Μέλος του Συλλόγου Αρχιτεκτόνων Θεσσαλονίκης (ΣΑΘ).

Μέλος της Εταιρείας Ιστορίας της Πόλης και της Πολεοδομίας (ΕΤΙΠΟΠ).

Μέλος της Εταιρείας των Ιστορικών της Αρχιτεκτονικής της Γαλλίας (Association Française des Historien).